

CENTRUM SPOLOČENSKÝCH
A PSYCHOLOGICKÝCH VIED SAV
PROGNOSTICKÝ ÚSTAV
SPOLOČENSKOVEDNÝ ÚSTAV
ÚSTAV EXPERIMENTÁLNEJ PSYCHOLÓGIE

ІНСТІТУТ ТРАНСКОРДОННОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА

PRÍRUČKA

pre realizáciu empirického sociologického
výskumu slovensko-ukrajinskej
cezhraničnej spolupráce

PRÍRUČKA

PRE REALIZÁCIU EMPIRICKÉHO
SOCIOLOGICKÉHO VÝSKUMU SLOVENSKO-
UKRAJINSKEJ CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE

Užhorod, 2017

Príručka obsahuje materiály súvisiace s metodickou podporou empirického sociologického výskumu v rámci sociologickej služby cezhraničnej spolupráce . Tieto materiály sú informačné a analytické produkty, získané v priebehu projektu Poskytovanie informácií a implementácia inováčných prístupov v cezhraničnej spolupráci medzi Slovenskom a Ukrajinou, financovaného z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR.

CONTENT

Úvodné slovo	4
1. Dotazníky pre empirický sociologický výskum cezhraničnej spolupráce obyvateľov pohraničných regiónov Slovenska	5
1.1. Dotazník pre masový prieskum	6
1.2. Dotazník pre expertný prieskum.....	27
1.3. Dotazník pre telefonický prieskum	42
2. Metodická podpora empirického sociologického výskumu slovensko-ukrajinskej cezhraničnej spolupráce.....	55
2.1. Poznámky pre koordinátora.....	56
2.2. Výkaz anketára.....	58
2.3. List kvótného výberu.....	62
2.4. Slovník pojmov empirického sociologického výskumu slovensko - ukrajinskej CHS (ukrajinčina, angličtina, slovenčina).....	64
2.5. Glosár základných významov sociologického výskumu CHS	67

ÚVODNÉ SLOVO

Metodické materiály sú informačné a analytické produkty, získané v priebehu projektu Poskytovanie informácií a implementácia inovačných prístupov v cezhraničnej spolupráci medzi Slovenskom a Ukrajinou, financovaného z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR.

Metodológia empirického sociologického výskumu opísaná v informačno-analytickom rozvoje «Konceptia empirického sociologického výskumu slovensko-ukrajinskej cezhraničnej spolupráce» (Užhorod, 2017).

Autori príručky:

Marián Gajdoš – odborný garant projektu, doktor filozofických vied, samostatný vedecký pracovník Centra spoločenských a psychologických vied SAV (Slovensko).

Serhij Ustyč – odborný garant projektu, riaditeľ Inštitútu transhraničnej spolupráce v Užhorode, doktor sociologických vied, profesor Užhorodskej národnej univerzity, Mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec (Ukrajina).

Rune Gjertin Rafaelsen – expert projektu, starosta samosprávneho regiónu Sør-Varanger (Nórsko).

Oleksandr Bilak – expert projektu, zástupca primátora mesta Užhorod (Ukrajina).

Volodymyr Prychodko – expert projektu, doktor ekonomických vied, profesor, vedúci Katedry medzinárodných ekonomických vzťahov Užhorodskej národnej univerzity (Ukrajina).

Svitlana Pjasecka-Ustyč – expertka projektu, kandidátka ekonomických vied, docentka katedry ekonomickej teórie (Ukrajina).

Olesja Benčak – manažérka projektu, prednášateľ Užhorodskej národnej univerzity (Ukrajina).

Dmytro Mirošnikov – expert projektu (Ukrajina).

Jevhen Jaščenko – expert projektu (Ukrajina).

1. DOTAZNÍKY PRE EMPIRICKÝ SOCIOLOGICKÝ
VÝSKUM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁČE OBYVATEĽOV
POHRANIČNÝCH REGIÓNOV SLOVENSKA

1.1.

<p align="center">DOTAZNÍK PRE MASOVÝ PRIESKUM OBYVATEĽOV SLOVENSKA PROJEKT «POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ A IMPLEMENTÁCIA INOVAČNÝCH PRÍSTUPOV VCEZHRANIČNEJ SPOLU- PRÁCI MEDZI SLOVENSKOM A UKRAJINOU»</p> <p align="center">V RÁMCI PROGRAMU SKo8 – CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA: SLOVENSKO – UKRAJINA: SPOLUPRÁCA NAPRIEČ HRANICOU»</p>						
1. ČÍSLO INTERVIEW (ROZHOVORU)	2. KÓD ANKETÁRA	3. DÁTUM INTERVIEW		4. ZAČIATOK INTERVIEW		5. TRVANIE INTERVIEW (MINÚT)
		deň	mesiac	hodín	minút	
6. Lokalita miesto bydliska:				<p>PREHLÁSENIE: Prehlasujem, že daný dotazníkový prieskum som s respondentmi uskutočnil na základe osobitných metodických pokynov v priebehu predchádzajúcich šiestich mesiacov</p> <p>Podpis anketára: _____</p> <p>Priezvisko, iniciály: _____</p> <p>Podpis koordinátora: _____</p>		
7. Typ lokality:		<p>Veľké mesto (od 100 do 499 tisíc ľudí) 1</p> <p>Stredné mesto (od 30 do 100 tisíc ľudí) 2</p> <p>Malé mesto (od 10 do 30 tisíc ľudí) 3</p> <p>Obec mestského typu (do 10 tisíc ľudí) 4</p> <p>Veľká obec (viac ako 1000 ľudí) 5</p> <p>Malá obec (menej ako 1000 ľudí) 6</p>				

Dobré ráno/Dobrý deň/Dobrý večer. Volám sa (PRIEZVISKO, MENO). Realizujem sociologický výskum v rámci Programu SKo8 – Cezhraničná spolupráca: „Slovensko – Ukrajina: Spolupráca naprieč hranicou“. Analyzujeme rôzne názory a podnety obyvateľov z pohraničných regiónov. Na začiatku nášho rozhovoru chceme zdôrazniť, že neexistujú žiadne správne alebo nesprávne odpovede na všetky otázky. Len chceme vedieť, čo si ľudia ako ste vy v skutočnosti myslia o situácii v pohra-

ničných regiónoch našej krajiny. Môžete si byť istí, že vaše odpovede zostanú len medzi nami a ich výsledky budú použité iba v súhrnej - všeobecnej podobe.

Q-EU 1.	Koľko rokov nepretržite žijete v tomto regióne?
Q-EU 2.	Koľko rokov Vaša rodina nepretržite žije v regióne?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĺPCI. TABUĽKA Č. 1.	

	Q-EU 1.	Q-EU 2.
Menej ako 5 rokov	1	1
Od 5 do 10 rokov	2	2
Od 10 do 20 rokov	3	3
Viac ako 20 rokov	4	4
Celý život	5	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6	6

Q-EU 3.	Aký význam, osobitne pre Vás a Vašu rodinu, majú kontakty obyvateľov Vášho regiónu s obyvateľmi prihraničných oblastí Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 2.	

Veľmi významné	1
Významné	2
Málo významné	3
Prakticky nemajú význam	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-EU 4.	Do akej miery sa pokladáte za informovaného pokiaľ ide o súčasné vzťahy obyvateľov vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-EU 4.1	Do akej miery sa pokladáte za informovaného pokiaľ ide o Program cezhraničnej spolupráce ENPI (2007-2013) a Program ENI (2014-2020) Európskej únie?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-EU 4.2	Do akej miery sa pokladáte za informovaného pokiaľ ide o projektoch cezhraničnej spolupráce, financovaných prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-EU 5.	Z akých zdrojov obvyčajne získavate informácie o kontaktoch obyvateľov Vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOL'KO VARIANTOV ODPOVEDÍ. TABUĽKA Č. 3.	

Miestna tlač	1
Celoštátna tlač	2
Vysielanie regionálneho rozhlasu	3
Vysielanie regionálnej televízie	4
Vysielanie celoštátnej televízie	5
Internet	6
Účast' na konferenciách / seminároch	7
Rozhovory s príbuznými / priateľmi / kolegami	8
Osobná skúsenosť (cestovanie / dovolenka, obchodné, resp. kultúrne kontakty / športové podujatia a pod.)	9
Iné (uved'te aké) _____	10
NEMÁM VÔBEC ŽIADNE INFORMÁCIE	11
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	12

Q-EU 6.	Máte možnosť získavať informácie z rôznych zdrojov o udolostiach na Ukrajine?
PRI KAŽDOM MÉDIU OZNAČTE LEN JEDNU ODPOVEĎ.	

		Áno	Nie	Nevie/ Odmietá
1	Prostredníctvom televízie	1	2	3
2	Prostredníctvom rozhlasového vysielania	1	2	3
3	Prostredníctvom tlače (noviny, časopisy)	1	2	3

Q-EU 7.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sa v médiách objektívne problematika týkajúca sa vzťahov medzi obyvateľmi pohraničných oblastí vo Vašom regióne a prihraničných oblastí Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Celkom objektívne	1
Čiastočne objektívne	2
Úplne neobjektívne	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-EU 8.	Myslíte si, že cezhraničná spolupráca po rozšírení Európskej únie smerom na východ zodpovedá ...
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOĽKO VARIANTOV ODPOVEDÍ. TABUĽKA Č. 4	

Predovšetkým záujmom celej Európskej únie	1
Predovšetkým záujmom Ukrajiny	2
Predovšetkým záujmom členov EÚ susediacich s Ukrajinou (Slovensko, Maďarsko, Rumunsko)	3
Spoločným záujmom EÚ, Ukrajiny a s ňou susediacich členských krajín EÚ	4
Nezodpovedá záujmom žiadnej krajiny	5
Iný (vlastný variant odpovede - uveďte) _____	6
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	7

Q-EU 9.	Podľa Vášho názoru, aký vplyv majú historické skúsenosti Slovenska a Ukrajiny na súčasnú cezhraničnú spoluprácu ich susedných regiónov?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Jednoznačne pozitívny	1
Skôr pozitívny	2
Skôr negatívny	3
JEDNOZNAČNE NEGATÍVNY	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-EU 10.	Ako Vy osobne hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce Vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny v ekonomickej sfére (prihraničný obchod, investície, spoločné podniky, atď.)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Nízka	Stredná	Vysoká	Tažko povedať
1	Z prihraničnými regiónmi Ukrajiny (Zakarpatská oblasť)	1	2	3	4

Q-EU 11.	Čo z nižšie uvedeného Vám zvlášť chýba?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 5.	

		Chýba	Tažko povedať, chýba alebo nie	Dost'	Nemám záujem
1	Istota, že nebudú medzinárodné konflikty	1	2	3	4
2	Vzájomné porozumenie medzi ľuďmi rôznych národností	1	2	3	4
3	Možnosť hlásiť sa k svojej národnej kultúre	1	2	3	4
4	Vhodná práca	1	2	3	4
5	Možnosť dodatočného zárobku	1			
6	Možnosť práce na plný úväzok	1	2	3	4

7	Možnosť plne čerpať dovolenku	1	2	3	4
8	Voľný čas	1	2	3	4
9	Potrebné oblečenie		2	3	4
10	Potrebný nábytok	1	2	3	4
11	Možnosť kupovať základné produkty	1	2	3	4
12	Možnosť stravovania podľa vlastnej chuti	1	2	3	4
13	Dobré bývanie		2	3	4
14	Spravodlivé ocenenie zásluh človeka v spoločnosti	1	2	3	4
15	Dodržiavanie základných ľudských práv	1	2	3	4
16	Normy a hodnoty, ktoré spájajú ľudí v krajine a v spoločnosti	1	2	3	4
17	Schopnosť žiť v nových spoločenských podmienkach	1	2	3	4
18	Viera vo vlastné sily	1	2	3	4
19	Odhodlanie dosiahnuť vlastné ciele	1	2	3	4
20	Dôvera vo vlastnú budúcnosť	1	2	3	4

Q-EU 12.	Máte príbuzných alebo priateľov na Ukrajine?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Áno	1
Nie	2
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	3

Q-EU 13.	Ako často máte možnosť navštevovať územie susednej Ukrajiny, s ktorým hraničí váš región?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 6.	

Jedenkrát za niekoľko rokov	1
Niekoľkokrát za rok	2
Niekoľkokrát za mesiac	3
Nemal som možnosť ísť ani raz	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-EU 14.	Aký bol cieľ Vašich ciest?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOĽKO VARIANTOV ODPOVEDÍ. TABUĽKA Č. 7.	

Turistika	1
Pracovná cesta (služobná cesta, obchod)	2
Návšteva príbuzných, priateľov	3
Liečenie	4
Ekonomická turistika (predaj a/alebo nákup tovaru)	5
Štúdium / Stáže	6
Iné (uved'te vlastnú odpoveď) _____	7
Nikdy som necestoval na Ukrajinu	8
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	9

Q-EU 15.	Ako ste spokojný so súčasnými možnosťami k návšteve Ukrajiny?
Q-EU 16.	Ako ste spokojný s podmienkami počas návštevy Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĺPCI. TABUĽKA Č. 8.	

	Q-EU 15.	Q-EU 16.
Úplne spokojný	1	1
Čiastočne spokojný	2	2
V rovnakej miere spokojný ako aj nespokojný	3	3
Čiastočne nespokojný	4	4
Úplne nespokojný	5	5
NEVIEM/ NENAVŠTEVUJEM UKRAJINU	6	6
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	7	7

Q-EU 17.	Mali ste problémy s vycestovaním na Ukrajinu?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Áno	1
Nie	2
NEVIEM/ NENAVŠTEVUJEM UKRAJINU	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-EU 18.	Ak sa vyskytli problémy, uveďte aké konkrétne?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Problémy spojené s pasovou kontrolou.	1
Problémy spojené s colnou kontrolou	2
Dlhé čakanie na prechod	3
Iné (uveďte aké) _____	4
NEVIEM/ NEVIEM NENAVŠTEVUJEM UKRAJINU	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6

Q-EU 19.	Prosíme Vás, aby ste na 5-bodovej škále od 1 do 5, kde 1 znamená - "veľmi zlé" a 5 "veľmi dobré" ohodnotili prácu pohraničných orgánov Slovenska, ktoré zabezpečujú prechod hraníc s Ukrajinou. Môžete vybrať aj čísllice nachádzajúce sa medzi nimi.
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 9.	

		Veľmi zle				Veľmi dobre	Neviem posúdiť	Tažko povedať
1	Colná správa	1	2	3	4	5	6	7
2	Hraničná polícia	1	2	3	4	5	6	7
3	Iné inštitúcie	1	2	3	4	5	6	7

Q-EU 20.	Prosíme Vás, aby ste na 5-bodovej škále od 1 do 5, kde 1 znamená - "veľmi zlé" a 5 "veľmi dobré" zhodnotili prácu pohraničných orgánov Ukrajiny, ktoré zabezpečujú prechod hraníc so Slovenskom. Môžete vybrať aj čísllice nachádzajúce sa medzi nimi
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 9.	

		Veľmi zle				Veľmi dobre	Neviem posúdiť	Tažko povedať
1	Colná správa	1	2	3	4	5	6	7
2	Hraničná polícia	1	2	3	4	5	6	7
3	Iné inštitúcie	1	2	3	4	5	6	7

Q-EU 22.	Podľa vášho názoru, aké nedostatky existujú v práci pohraničnej a colnej služby Ukrajiny?
Q-EU 23.	Podľa vášho názoru, aké nedostatky existujú v práci hraničnej polície a colných služieb Slovenska, ktoré zabezpečujú prechod štátnej hranice s Ukrajinou?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĺPCI. TABUĽKA Č. 10	

	Q-EU 22.	Q-EU 23.
Nedostatočná úroveň materiálo-technického vybavenia	1	1
Vysoká úroveň byrokracie	2	2
Korupcia (úplatkárstvo) medzi zamestnancami	3	3
Nízka kultúrna úroveň služieb	4	4
Pomalý a ľahostajný prístup (vybavovanie)	5	5
Iné (uved'te aké)	6	6
Nie sú nedostatky	7	7
NEVIEM/ NENAVŠTEVUJEM UKRAJINU	8	8
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	9	9

Q-EU 24.	Podľa Vášho názoru, ako ovplyvní nadviazanie vzťahov medzi obyvateľmi vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny nasledujúce činnosti? Vaše stanovisko uveďte na 5-stupňovej škále, kde číslica 1 znamená hodnotu „nevýznamný“ a číslica 5 hodnotu „veľmi významný“. Samozrejme, môžete vybrať aj číslice nachádzajúce sa medzi nimi.
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 11.	

		Nevýznamné				Veľmi významné	Tažko povedať
1	Starostlivosť o zachovanie historických, kultúrnych a náboženských pamiatok, rodinných hrobov	1	2	3	4	5	6
2	Odstránovanie bariér (prekážok) pri návšteve pamiatok a hrobov na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6

3	Sloboda náboženského vyznania, voľný prístup na bohoslužby na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6
4	Spoločné poznávanie histórie regiónu na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6
5	Pravidelné organizovanie kultúrnych festivalov za účasti miestneho obyvateľstva z oboch strán hranice	1	2	3	4	5	6
6	Veľký počet zmiešaných manželstiev na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6
7	Spoločný postup pri mimoriadnych udalostiach, ako sú napr. prírodné katastrofy, koordinácia a spoločné riadenie postupov pri zabezpečovaní životne dôležitých zdrojov, keď hranice strácajú praktický význam (záplavy, zosuvy pôdy, atď.)	1	2	3	4	5	6
8	Jasné, transparentné dodržiavanie zákona o postavení prihraničných oblastí, uľahčenie voľného pohybu osôb a tovaru cez hranice	1	2	3	4	5	6
9	Moderný, technicky dokonalý a rýchly spôsob dopravy cez hranice	1	2	3	4	5	6
10	Moderná a lacná cezhraničná komunikácia prostredníctvom pevnej a mobilnej siete	1	2	3	4	5	6
11	Slobodný a lacný prístup k internetu	1	2	3	4	5	6
12	Prihraničné regióny budú fungovať ako jednotný hospodársky priestor, rozsah cezhraničného obchodu sa bude významne a sústavne rozširovať	1	2	3	4	5	6
13	Nedostatok víz na prekračovanie hraníc na hraničných prechodoch oboch krajín (Nedostatok priepustiek pre malý pohraničný styk pre obyvateľov prihraničných regiónov oboch krajín)	1	2	3	4	5	6

14	Dostatočný počet kontrolných bodov urýchli termín vybavenia na hraničných prechodoch	1	2	3	4	5	6
15	Viac ľudí sa zamestná na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6

Q-EU 25.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sú vo Vašom regióne zabezpečené práva národnostných menšín ako aj rôznych etník, ktoré tam žijú?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12.	

Sú zabezpečené v plnom rozsahu	1
Sú zabezpečené základné práva	2
Skôr nie sú zabezpečené	3
Vôbec nie sú zabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-EU 26.	Ako sú vnímaní predstavitelia /zástupcovia národnostných menšín v mieste Vášho bydliska?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Jednoznačne tolerantne	1
V zásade tolerantne, no niekedy sa vyskytnú konflikty	2
Sú vnímaní netolerantne	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-EU 27.	Aký máte názor na zmiešané manželstvá medzi príslušníkmi rôznych národností?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 13.	

Rozhodne pozitívny	1
Prevažne pozitívny	2
Neutrálny	3
Prevažne negatívny	4
Rozhodne negatívny	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6

Q-EU 28. Aký je Váš postoj k ľuďom, ktorí prichádzajú z Ukrajiny za prácou do miesta Vášho bydliska?

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 13.

Rozhodne pozitívny	1
Prevažne pozitívny	2
Neutrálny	3
Prevažne negatívny	4
Rozhodne negatívny	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6

Q-EU 29. Sú v mieste Vášho bydliska vytvorené podmienky, aby príslušníci národnostných menšín mohli získať základné vzdelanie v materinskom jazyku?

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12

Zabezpečené v plnom rozsahu	1
Zabezpečené čiastočne	2
Skôr nezabezpečené	3
Absolútne nezabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-EU 30. Pre každú z nižšie uvedených národností vyberte JEDNU situáciu, s ktorou by ste sa vedeli stotožniť.

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č.9.

		Viem si predstaviť príslušníkov uvedenej národnosti ako ...						
		Členov mojej rodiny	Bližkých priateľov	Susedov	Kolegov v práci	Občanov mojej krajiny	Návštevníkov mojej krajiny, turistov	V zásade, nepustil by som ich do mojej krajiny
1	Bielorusov	1	2	3	4	5	6	7
2	Moldavanov	1	2	3	4	5	6	7
3	Poliakov	1	2	3	4	5	6	7

4	Rusov	1	2	3	4	5	6	7
5	Rumunov	1	2	3	4	5	6	7
6	Slovákov	1	2	3	4	5	6	7
7	Ukrajincov	1	2	3	4	5	6	7
8	Maďarov	1	2	3	4	5	6	7
9	Rómov/Cigánov	1	2	3	4	5	6	7

Q-EU 31.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sú zabezpečené vo Vašom regióne práva ľudí rôzneho vierovyznania (príslušníkov rôznych náboženstiev)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12	

Zabezpečené v plnom rozsahu	1
Zabezpečené čiastočne	2
Skôr nezabezpečené	3
Absolútne nezabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-EU 32.	Stretli ste sa Vy osobne, rodinní príslušníci alebo Vaši príbuzní v mieste Vášho bydliska s prejavmi diskriminácie...?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Áno	Nie	Nevie/ Odmietla
1	Kvôli jazyku	1	2	3
2	Kvôli etnickej príslušnosti	1	2	3
3	Kvôli náboženskému presvedčeniu	1	2	3

Q-EU 33.	Stretli ste sa Vy osobne, rodinní príslušníci alebo Vaši príbuzní s diskrimináciou na Ukrajine?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Áno	Nie	Neviem/ Ne- navštívil som Ukrajinu	Neodpovedal/ Odmietla odp
1	Podľa jazyku	1	2	3	4
2	Podľa etnickej príslušnosti	1	2	3	4

3	Podľa nábožen- ského presved- čenia	1	2	3	4
---	---	---	---	---	---

Q-EU 34.	Ako hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce vášho regiónu so susedným regiónom Ukrajiny v oblasti boja s prírodnými katastrofami a ochrany životného prostredia (spoločná výstavba protipovodňových hrádzi, realizácia ekologických projektov a pod.)?
-----------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.

		Vysoká	Stredná	Nízka	Ťažko odpove- dať/ Odmieta odp./Neviem
1	So Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny	1	2	3	4

Q-EU 35.	Ako hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce vášho regiónu so susedným regiónom Ukrajiny v oblasti boja s kriminalitou (boj proti pašovaniu, nelegálnej migrácii, korupcii, atď.)?
-----------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.

		Vysoká	Stredná	Nízka	Ťažko odpove- dať/ Odmieta odp./Neviem
1	So Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny	1	2	3	4

SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

D1.	POHLAVIE RESPONDENTA.
------------	------------------------------

MUŽ	1
ŽENA	2

D2.	Koľko máte rokov?
------------	--------------------------

ZAPÍŠTE	
---------	--

D3.	Aké najvyššie vzdelanie ste dosiahli?
------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D3.

Neúplné základné vzdelanie (1.-4. ročník základnej školy)	1
Neukončené základné vzdelanie (5.-9. ročník základnej školy)	2
Stredoškolské vzdelanie bez maturity (stredné odborné vzdelanie)	3
Stredoškolské vzdelanie s maturitou (stredné školy a gymnázia)	4
Diaľkové stredoškolské štúdium	5
Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa (bakalár – Bc.)	6
Úplné VŠ vzdelanie – špecialista	7
Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa (Mgr., Ing.)	8
Vysokoškolské vzdelanie III. stupňa (doktorandské štúdium – PhD.)	9

D4.	Ako by ste charakterizovali Váš rodinný stav?
------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D4.

Ženatý / vydatá	1
Nové (druhé) manželstvo	2
Slobodný / slobodná, v súčasnosti žijem s partnerom	3
Slobodný / slobodná, nikdy som nežil – nežila s partnerom	4
Slobodný / slobodná, predtým som žil – žila s partnerom	5
Rozvedený / rozvedená	6
Rozídení	7

Vdovec / vdova	8
Iné (vlastný variant odpovede) _____	9
ODMIETA ODPOVEDAŤ	10

D5.	Aká je hlavná oblasť Vašej činnosti?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D5.	

Platená práca (zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, sezónne práce, dočasné práce, rodinná firma, podnikateľ)	1	⇒ PREJDITE NA OTÁZKU D6
Štúdium (neplatené zamestnávatel'om), ani počas prázdnin	2	
Nezamestnaný, ale aktívne hľadám prácu (zamestnanie)	3	⇒ PREJDITE NA OTÁZKU D7
Nezamestnaný, chcem pracovať, ale aktívne nehľadám prácu (zamestnanie)	4	
Poberám invalidný dôchodok (plný – čiastočný)	5	
Poberám starobný dôchodok	6	
Základná vojenská služba alebo náhradná služba	7	
Práca v domácnosti, starostlivosť o deti alebo iné osoby	8	
Iné (vlastný variant odpovede) _____	9	
ODMIETA ODPOVEDAŤ	10	

D6.	Aký druh pracovnej činnosti vykonávate?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D6.	

Riadiaca funkcia vyššej alebo strednej kategórie (riadiateľ, vedúci oddelenia a pod., ktorý riadi ľudí)	1
Profesionálna, vysoko špecializovaná práca, ktorá vyžaduje vysokoškolské vzdelanie (lekár, učiteľ, inžinier, ekonóm, atď.)	2
Súkromný podnikateľ, farmár (majiteľ firmy)	3
Zamestnanec, (vrátane štátnych zamestnancov) vysokej úrovne	4
Zamestnanec, (vrátane štátnych zamestnancov) strednej a nízkej úrovne (vedúci úradu, úradník, sekretárka)	5

Pracovník polície, colnej správy, vojak, príslušník hraničnej polície a pod.	6
Kvalifikovaný robotník (majster, technik, elektrikár, výrobca pracovných nástrojov, šofér, predavač)	7
Nekvalifikovaný robotník (údržbár, pomocný robotník, upratovačka, strážnik)	8
Robotník v poľnohospodárstve	9
Iné (vlastný variant odpovede) _____	10
ODMIETA ODPOVEDAŤ	11

D7.	Zhodnoťte prosím, finančnú situáciu Vašej rodiny.
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D7.	

Stačí len na jedlo	1
Vystačí len na prežitie (základnú existenciu)	2
Dostačuje na všetko nevyhnutné, čo potrebujeme	3
Žijeme v plnom dostatku	4
ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

D8.	Uved'te prosím, k akej národnosti patríte?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D8.	

Slovák /Slovenka	1
Maďar /Maďarka	2
Ukrajinec / Ukrajinka	3
Rumun / Rumunka	4
Poliak / Poľka	5
Róm / Rómka	6
Žid / Židovka	7
Moldavan / Moldavanka	8
Iná (vlastný variant odpovede) _____	9
ODMIETA ODPOVEDAŤ	10

D9.	Ktorým jazykom (jazykmi) najčastejšie hovoríte doma?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOLKO VARIANTOV ODPOVEDÍ.	

Slovenský	1
Maďarský	2
Ukrajinský	3
Rumunský	4
Poľský	5
Ruský	6
Iný (vlastný variant odpovede) _____	7
ODMIETA ODPOVEDAŤ	8

D10.	Považovali ste sa niekedy za príslušníka určitého náboženského vyznania alebo cirkvi?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Áno	1
Nie	2
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	3

D11.	Uved'te prosím, k akej cirkvi alebo vierovyznaniu sa hlásite?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č.D11.	

Rímskokatolícka	1
Gréckokatolícka	2
Pravoslávna	3
Protestantské Evanjelická a.v.,	4
Iné kresťanské cirkvi (napr. Svedkovia Jehovovi, Metodisti, Kresťanské zbory, Apoštolská cirkev, Baptisti, atď.)	5
Moslimská	6
Židovská	7
Niektoré z východných náboženstiev (budhizmus, hinduizmus a i.)	8

Pokladám sa za kresťana bez určenia konkrétnej konfesie.	9
Pokladám sa za pravoslávneho kresťana bez väzby ku konkrétnej konfesii.	10
K žiadnemu náboženstvu, či vierovyznaniu sa nehlásim (ateista)	11
Iný (vlastný variant odpovede)	12
ODMIETA ODPOVEDAŤ	13

D12.	Uved'te prosím, ako často, okrem pohrebov a svadiieb, sa zúčastňujete náboženských obradov?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č.D12.	

Častejšie ako raz za týždeň	1
Raz za týždeň	2
Približne raz za mesiac	3
Každé 2 až 3 mesiace	4
Len na veľké sviatky	5
Približne raz za rok	6
Zriedka	7
Nikdy	8
ODMIETA ODPOVEDAŤ	9

ĎAKUJEME VÁM ZA VYPLNENIE DOTAZNÍKA

INFORMÁCIE O PRIESKUME

11.	Koľko osôb bolo prítomných počas prieskumu okrem respondenta?	
	Nebol prítomný nikto	1
	Jedna	2
	Dve	3
	Tri a viac	4

12.	Vstupovali prítomné osoby svojimi komentármi, doplneniami a pod. do odpovedí respondenta počas telefonátu?	
	Nikto nebol prítomný	1
	Áno	2
	Nie	3

13.	Ako by ste osobne zhodnotili spoluprácu s respondentom, jeho ochotu odpovedať, náladu a pod. počas prieskumu?	
	Veľmi dobrá	1
	Dobrá	2
	Priemerná	3
	Zlá	4

14.	Akým jazykom (jazykmi) sa realizoval prieskum?	
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOĽKO VARIANTOV ODPOVEDÍ.		
	Ukrajinským	1
	Maďarským	2
	Slovenským	3
	Rumunským	4
	Poľským	5
	Ruským	6
	Iný (vlastný variant odpovede)	7

15.	Štát v ktorom sa realizoval prieskum?	
	Slovensko	1
16.	Pohlavie anketára	
	MUŽ	1
	ŽENA	2
17.	Vek anketára	
	ZAPÍŠTE	

1.2.

DOTAZNÍK PRE EXPERTNÝ PRIESKUM PROJEKT «POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ A IMPLEMENTÁCIA INOVAČNÝCH PRÍSTUPOV VCEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCI MEDZI SLOVENSKOM A UKRAJINOU» V RÁMCI PROGRAMU SKo8 – CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA: SLOVENSKO – UKRAJINA: SPOLUPRÁCA NAPRIEČ HRANICOU»						
1. ČÍSLO INTERVIEW (ROZHOVORU)	2. KÓD ANKETÁRA	3. DÁTUM INTERVIEW		4. ZAČIATOK INTERVIEW		5. TRVANIE INTERVIEW (MINÚT)
		deň	mesiac	hodín	minút	
6. Lokalita miesto bydliska:				PREHLÁSENIE: Prehlasujem, že daný dotazníkový prieskum som s respondentmi uskutočnil na základe osobitných metodických pokynov v priebehu predchádzajúcich šiestich mesiacov		
7. Typ lokality:				Podpis anketára: _____		
Veľké mesto (od 100 do 499 tisíc ľudí)				1	Priezvisko, iniciály: _____	
Stredné mesto (od 30 do 100 tisíc ľudí)				2		
Malé mesto (od 10 do 30 tisíc ľudí)				3	Podpiskoordinátora: _____	
Obec mestského typu (do 10 tisíc ľudí)				4		
Veľká obec (viac ako 1000 ľudí)				5		
Malá obec (menej ako 1000 ľudí)				6		

Q-SE 1.	Do akej miery sa pokladáte za informovaného pokiaľ ide o súčasné vzťahy obyvateľov vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-SE 2.	Do akej miery sa pokladáte za informovaného pokiaľ ide o Program cezhraničnej spolupráce ENPI (2007-2013) a Program ENI (2014-2020) Európskej únie?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-SE 3.	Do akej miery sa pokladáte za informovaného o projektoch cezhraničnej spolupráce, financovaných prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-SE 4.	Z akých zdrojov obvyčajne získavate informácie o kontaktoch obyvateľov Vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOL'KO VARIANTOV ODPOVEDÍ. TABUĽKA Č. 3.	

Miestna tlač	1
Celoštátna tlač	2
Vysielanie regionálnych rozhlasov	3
Vysielanie regionálnej televízie	4
Vysielanie celoštátnej televízie	5
Internet	6
Účasť na konferenciách / seminároch	7
Rozhovory s príbuznými / priateľmi / kolegami	8
Osobná skúsenosť (cestovanie / dovolenka, obchodné, resp. kultúrne kontakty / športové podujatia a pod.)	9
Iné (uveďte aké)	10
NEMÁM VÔBEC ŽIADNE INFORMÁCIE	11
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	12

Q-SE 5.	Máte možnosť získať informácie z rôznych zdrojov o udolostiach na Ukrajine?
PRI KAŽDOM MÉDIU OZNAČTE LEN JEDNU ODPOVEĎ.	

		Áno	Nie	Nevie/ Odmietá
1	Prostredníctvom televízie	1	2	3
2	Prostredníctvom rozhlasového vysielania	1	2	3
3	Prostredníctvom tlače (noviny, časopisy)	1	2	3

Q-SE 6.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sa v médiách objektívne vysvetľuje problematika vzťahov medzi obyvateľmi pohraničných oblastí vo Vašom regióne a prihraničných oblastí Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Celkom objektívne	1
Čiastočne objektívne	2
Úplne neobjektívne	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-SE 7.	Myslíte si, že cezhraničná spolupráca po rozšírení Európskej únie smerom na východ zodpovedá ...
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOLKO VARIANTOV ODPOVEDÍ. TABUĽKA Č. 4	

Predovšetkým záujmom celej Európskej únie	1
Predovšetkým záujmom Ukrajiny	2
Predovšetkým záujmom členov EÚ susediacich s Ukrajinou (Slovensko, Maďarsko, Rumunsko)	3
Spoločným záujmom EÚ, Ukrajiny a s ňou susediacich krajín - členov EÚ	4
Nezodpovedá záujmom žiadnej krajiny	5
Iný (vlastný variant odpovede - uveďte) _____	6
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	7

Q-SE 8.	Podľa Vášho názoru, aký vplyv majú historické skúsenosti Slovenska a Ukrajiny na súčasnú cezhraničnú spoluprácu ich susedných regiónov?
----------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.

Jednoznačne pozitívny	1
Skôr pozitívny	2
Skôr negatívny	3
Jednoznačne negatívny	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-SE 9.	Ako Vy osobne hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce Vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny v hospodárskej oblasti (prihraničný obchod, investície, spoločné podniky, atď.)?
----------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.

		Nízka	Stredná	Vysoká	Tažko povedať
1	Z prihraničnými regiónmi Ukrajiny (Zakarpatská oblasť)	1	2	3	4

Q-SE 10.	Ako ste spokojný so súčasnými možnosťami návštevy Ukrajiny?
-----------------	--

Q-SE 11.	Ako ste spokojný s podmienkami počas návštevy Ukrajiny?
-----------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĽPCI. TABUĽKA Č. 8.

	Q-EU 15.	Q-EU 16.
Úplne spokojný	1	1
Čiastočne spokojný	2	2
V rovnakej miere spokojný ako aj nespokojný	3	3
Čiastočne nespokojný	4	4
Úplne nespokojný	5	5
NEVIEM/ NENAŤŠTEVUJEM UKRAJINU	6	6
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	7	7

Q-SE 12.	Prosíme Vás, aby ste na 5-bodovej škále od 1 do 5, kde 1 znamená - "veľmi zlé" a 5 "veľmi dobré" ohodnotili prácu pohraničných orgánov Slovenska, ktoré zabezpečujú prekročenie hraníc s Ukrajinou. Môžete vybrať aj číslíce nachádzajúce sa medzi nimi.
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 9.	

		Veľmi zle				Veľmi dobre	Neviem posúdiť	Tažko povedať
1	Colná správa	1	2	3	4	5	6	7
2	Hraničná polícia	1	2	3	4	5	6	7
3	Iné inštitúcie	1	2	3	4	5	6	7

Q-SE 13.	Prosíme Vás, aby ste na 5-bodovej škále od 1 do 5, kde 1 znamená - "veľmi zlé" a 5 "veľmi dobré" zhodnotili prácu pohraničných orgánov Ukrajiny, ktoré zabezpečujú prechod hraníc s Slovenskom. Môžete vybrať aj číslíce nachádzajúce sa medzi nimi
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 9.	

		Veľmi zle				Veľmi dobre	Neviem posúdiť	Tažko povedať
1	Colná správa	1	2	3	4	5	6	7
2	Hraničná polícia	1	2	3	4	5	6	7
3	Iné inštitúcie	1	2	3	4	5	6	7

Q-SE 14.	Podľa vášho názoru, aké nedostatky existujú v práci pohraničnej a colnej služby Ukrajiny?
Q-SE 15.	Podľa vášho názoru, aké nedostatky existujú v práci hraničnej polície a colných služieb Slovenska, ktoré zabezpečujú prechod štátnej hranice s Ukrajinou?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĺPCI. TABUĽKA Č. 10	

	Q-EU 22.	Q-EU 23.
Nedostatočná úroveň materiálno-technického vybavenia	1	1

Vysoká úroveň byrokracie	2	2
Korupcia (úplatkárstvo) medzi zamestnancami	3	3
Nízka kultúrna úroveň služieb	4	4
Pomalý a ľahostajný prístup (vybavovanie)	5	5
Iné (uved'te aké)	6	6
Nie sú nedostatky	7	7
NEVIEM/ NENAVŠTEVUJEM UKRAJINU	8	8
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	9	9

Q-SE 16.	Podľa Vášho názoru, ako ovplyvní nadviazanie vzťahov medzi obyvateľmi vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny nasledujúce činnosti? Vaše stanovisko uveďte na 5-stupňovej škále, kde číslica 1 znamená hodnotu „nevýznamný“ a číslica 5 hodnotu „veľmi významný“. Samozrejme, môžete vybrať aj číslice nachádzajúce sa medzi nimi.
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 11.	

		Nevýznamné				Veľmi významné	Ťažko povedať
1	Starostlivosť o zachovanie historických, kultúrnych a náboženských pamiatok, rodinných hrobov	1	2	3	4	5	6
2	Odstránňovanie bariér (prekážok) pri návšteve pamiatok a hrobov na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6
3	Sloboda náboženského vyznania, voľný prístup na bohoslužby na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6
4	Spoločné poznávanie histórie regiónu na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6

5	Pravidelné organizovanie kultúrnych festivalov za účasti miestneho obyvateľstva z oboch strán hranice	1	2	3	4	5	6
6	Veľký počet zmiešaných manželstiev na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6
7	Spoločný postup pri mimořiadnych udalostiach, ako sú napr. prírodné katastrofy, koordinácia a spoločné riadenie postupov pri zabezpečovaní životne dôležitých zdrojov, keď hranice strácajú praktický význam (záplavy, zosuvy pôdy, atď.)	1	2	3	4	5	6
8	Jasný, transparentný dodržiavanie zákona o postavení prihraničných oblastí, uľahčenie voľného pohybu osôb a tovaru cez hranice	1	2	3	4	5	6
9	Moderný, technicky dokonalý a rýchly spôsob dopravy cez hranice	1	2	3	4	5	6
10	Moderná a lacná cezhraničná komunikácia prostredníctvom pevnej a mobilnej siete	1	2	3	4	5	6
11	Slobodný a lacný prístup k internetu	1	2	3	4	5	6
12	Prihraničné regióny budú fungovať ako jednotný hospodársky priestor, rozsah cezhraničného obchodu sa bude významne a sústavne rozširovať	1	2	3	4	5	6
13	Nedostatok víz na pokračovanie hraníc na hraničných prechodoch oboch krajín (Nedostatok priestupiek pre malý pohraničný styk pre obyvateľov prihraničných regiónov oboch krajín)	1	2	3	4	5	6

14	Dostatočný počet kontrolných bodov urýchli termín vybavenia na hraničných prechodoch	1	2	3	4	5	6
15	Viac ľudí sa zamestná na oboch stranách hranice	1	2	3	4	5	6

Q-SE 17.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sú vo Vašom regióne zabezpečené práva národnostných menšín ako aj rôznych etník, ktoré tam žijú?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12.	

Sú zabezpečené v plnom rozsahu	1
Sú zabezpečené základné práva	2
Skôr nie sú zabezpečené	3
Vôbec nie sú zabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-SE 18.	Ako sú vnímaní predstavitelia /zástupcovia národnostných menšín v mieste Vášho bydliska?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Jednoznačne tolerantne	1
V zásade tolerantne, no niekedy sa vyskytnú konflikty	2
Sú vnímaní netolerantne	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-SE 19.	Aký máte názor na zmiešané manželstva medzi príslušníkmi rôznych národností?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 13.	

Rozhodne pozitívny	1
Prevažne pozitívny	2
Neutrálny	3
Prevažne negatívny	4
Rozhodne negatívny	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6

Q-SE 20.	Aký je Váš postoj k ľuďom, ktorí prichádzajú z Ukrajiny za prácou do miesta Vášho bydliska?
-----------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 13.

Rozhodne pozitívny	1
Prevažne pozitívny	2
Neutrálny	3
Prevažne negatívny	4
Rozhodne negatívny	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6

Q-SE 21.	Sú v mieste Vášho bydliska vytvorené podmienky, aby príslušníci národnostných menšín mohli získať základne vzdelanie v materin- skom jazyku?
-----------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12

Zabezpečené v plnom rozsahu	1
Zabezpečené čiastočne	2
Skôr nezabezpečené	3
Absolútne nezabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-SE 22.	Pre každú z nižšie uvedených národností vyberte JEDNU situáciu, s ktorou by ste sa vedeli stotožniť.
-----------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č.9.

		Viem si predstaviť príslušníkov uvedenej národnosti ako ...						
		Členov mojej rodiny	Bližkých priateľov	Susedov	Kolegov v práci	Občanov mojej krajiny	Návštevníkov mojej krajiny, turistov	V zásade, nepustil by som ich do mojej krajiny
1	Bielorusov	1	2	3	4	5	6	7
2	Moldavanov	1	2	3	4	5	6	7
3	Poliakov	1	2	3	4	5	6	7

4	Rusov	1	2	3	4	5	6	7
5	Rumunov	1	2	3	4	5	6	7
6	Slovákov	1	2	3	4	5	6	7
7	Ukrajincov	1	2	3	4	5	6	7
8	Maďarov	1	2	3	4	5	6	7
9	Rómov/Cigánov	1	2	3	4	5	6	7

Q-SE 23.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sú zabezpečené vo Vašom regióne práva ľudí rôzneho vierovyznania (príslušníkov rôznych náboženstiev)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12	

Zabezpečené v plnom rozsahu	1
Zabezpečené čiastočne	2
Skôr nezabezpečené	3
Absolútne nezabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-SE 24.	Stretli ste sa Vy osobne, členovia Vašej rodiny alebo Vaši príbuzní v mieste Vášho bydliska s prejavmi diskriminácie...?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Áno	Nie	Nevie/ Odmieta
1	Podľa jazyku	1	2	3
2	Podľa etnickej príslušnosti	1	2	3
3	Podľa náboženskému presvedčeniu	1	2	3

Q-SE 25.	Stretli ste sa Vy osobne, Vaši rodinní príslušníci alebo Vaši príbuzní s diskrimináciou na Ukrajine?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Áno	Nie	Neviem/ Ne- navštívil som Ukrajinu	Neodpove- dal/ Odmieta odp
1	Podľa jazyku	1	2	3	4

2	Podľa etnickej príslušnosti	1	2	3	4
3	Podľa náboženskému presvedčeniu	1	2	3	4

Q-SE 26.	Ako hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce vášho regiónu so susedným regiónom Ukrajiny v oblasti boja s prírodnými katastrofami a ochrany životného prostredia (spoločná výstavba protipovodňových hrádzi, realizácia ekologických projektov a pod.)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Vyso- ká	Stred- ná	Níz- ka	Ťažko odpovedať/ Odmietam odp./Ne- viem
1	So Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny	1	2	3	4

Q-SE 27.	Ako hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce vášho regiónu so susedným regiónom Ukrajiny v oblasti boja s kriminalitou (boj proti pašovaniu, nelegálnej migrácii, korupcii, atď.)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Vyso- ká	Stred- ná	Níz- ka	Ťažko odpovedať/ Odmietam odp./Ne- viem
1	So Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny	1	2	3	4

SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

D1.	POHLAVIE RESPONDENTA.
------------	------------------------------

MUŽ	1
ŽENA	2

D2.	KOLKO MÁTE ROKOV?
------------	--------------------------

ZAPÍŠTE	
---------	--

D3.	AKÉ NAJVYŠŠIE VZDELANIE STE DOSIAHLI?
------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D3.

Neúplné základné vzdelanie (1.-4. ročník základnej školy)	1
Neukončené základné vzdelanie (5.-9. ročník základnej školy)	2
Stredoškolské vzdelanie bez maturity (stredné odborné vzdelanie)	3
Stredoškolské vzdelanie s maturitou (stredné školy a gymnázia)	4
Diaľkové stredoškolské štúdium	5
Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa (bakalár – Bc.)	6
Úplné VŠ vzdelanie – špecialista	7
Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa (Mgr., Ing.)	8
Vysokoškolské vzdelanie III. stupňa (doktorandské štúdium – PhD.)	9

D4.	Aká je hlavná oblasť Vašej činnosti?
------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D5.

Platená práca (zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, sezónne práce, dočasnej práce, rodinná firma, podnikateľ)	1	 PREJDITE NA OTÁZKU D6
---	---	---

Štúdium (neplatené zamestnávateľom), ani počas prázdnin	2	⇒ PREJDITE NA OTÁZKU D7
Nezamestnaný, ale aktívne hľadám prácu (zamestnanie)	3	
Nezamestnaný, chcem pracovať, ale aktívne nehľadám prácu (zamestnanie)	4	
Poberám invalidný dôchodok (plný – čiastočný)	5	
Poberám starobný dôchodok	6	
Základná vojenská služba alebo náhradná služba	7	
Práca v domácnosti, starostlivosť o deti alebo iné osoby	8	
Iné (vlastný variant odpovede) _____	9	
ODMIETA ODPOVEDAŤ	10	

D5.	Aký druh pracovnej činnosti vykonávate?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č.D6.	

Riadiaca funkcia vyššej alebo strednej kategórie (riaditeľ, vedúci oddelenia a pod., ktorý riadi ľudí)	1
Profesionálna, vysoko špecializovaná práca, ktorá vyžaduje vysokoškolské vzdelanie (lekár, učiteľ, inžinier, ekonóm, atď.)	2
Súkromný podnikateľ, farmár (majiteľ firmy)	3
Zamestnanec, (vrátane štátnych zamestnancov) vysokej úrovne	4
Zamestnanec, (vrátane štátnych zamestnancov) strednej a nízkej úrovne (vedúci úradu, úradník, sekretárka)	5
Pracovník polície, colnej správy, vojak, príslušník hraničnej polície a pod.	6
Kvalifikovaný robotník (majster, technik, elektrikár, výrobca pracovných nástrojov, šofér, predavač)	7
Nekvalifikovaný robotník (údržbár, pomocný robotník, upratovačka, strážnik)	8
Robotník v poľnohospodárstve	9
Iné (vlastný variant odpovede) _____	10
ODMIETA ODPOVEDAŤ	11

D6.	Uved'te prosím, k akej národnosti patríte?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D8.	

Slovák /Slovenka	1
Maďar /Maďarka	2
Ukrajinec / Ukrajinka	3
Rumun / Rumunka	4
Poliak / Poľka	5
Róm / Rómka	6
Žid / Židovka	7
Moldavan / Moldavanka	8
Iná (vlastný variant odpovede) _____	9
ODMIETA ODPOVEDAŤ	10

D7.	Ktorým jazykom (jazykmi) najčastejšie hovoríte doma?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOĽKO VARIANTOV ODPOVEDÍ.	

Slovenský	1
Maďarský	2
Ukrajinský	3
Rumunský	4
Poľský	5
Ruský	6
Iný (vlastný variant odpovede) _____	7
ODMIETA ODPOVEDAŤ	8

D8.	Považovali ste sa niekedy za príslušníka určitého náboženského vyznania alebo cirkvi?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Áno	1
Nie	2
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	3

D9.	Uved'te prosím, k akej cirkvi alebo vierovyznaniu sa hlásite?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č.D11.	

Rímskokatolícka	1
Gréckokatolícka	2
Pravoslávna	3
Protestantské Evanjelická a.v.,	4
Iné kresťanské cirkvi (napr. Svedkovia Jehovovi, Metodisti, Kresťanské zbory, Apoštolská cirkev, Baptisti, atď.)	5
Moslimská	6
Židovská	7
Niektoré z východných náboženstiev (budhizmus, hinduizmus a i.)	8
Pokladám sa za kresťana bez určenia konkrétnej konfesie.	9
Pokladám sa za pravoslávneho kresťana bez väzby ku konkrétnej konfesii.	10
K žiadnemu náboženstvu, či vierovyznaniu sa nehlásim (ateista)	11
Iný (vlastný variant odpovede)	12
ODMIETA ODPOVEDAŤ	13

ĎAKUJEME VÁM ZA VYPLNENIE DOTAZNÍKA

1.3.

<p align="center">DOTAZNÍK PRE TELEFONICKÝ PRIESKUM PROJEKT «POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ A IMPLEMENTÁCIA INOVAČNÝCH PRÍSTUPOV VCEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCI MEDZI SLOVENSKOM A UKRAJINOU»</p> <p align="center">V RÁMCI PROGRAMU SKo8 – CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA: SLOVENSKO – UKRAJINA: SPOLUPRÁCA NAPRIEČ HRANICOU»</p>						
1. ČÍSLO INTERVIEW (ROZHOVORU)	2. KÓD ANKETÁRA	3. DÁTUM INTERVIEW		4. ZAČIATOK INTERVIEW		5. TRVANIE INTERVIEW (MINÚT)
		deň	mesiac	hodín	minút	
6. Lokalita miesto bydliska: <input type="text"/>				PREHLÁSENIE: Prehlasujem, že daný dotazníkový prieskum som s respondentmi uskutočnil na základe osobitných metodických pokynov v priebehu predchádzajúcich šiestich mesiacov		
7. Typ lokality:	Veľké mesto (od 100 do 499 tisíc ľudí)	1	Podpis anketára: _____			
	Stredné mesto (od 30 do 100 tisíc ľudí)	2	Priezvisko, iniciály: _____			
	Malé mesto (od 10 do 30 tisíc ľudí)	3	Podpis koordinátora: _____			
	Obec mestského typu (do 10 tisíc ľudí)	4				
	Veľká obec (viac ako 1000 ľudí)	5				
	Malá obec (menej ako 1000 ľudí)	6				

Dobré ráno/Dobrý deň/Dobrý večer. Volám sa (PRIEZVISKO, MENO). Realizujem sociologický výskum v rámci Programu SKo8 – Cezhraničná spolupráca: „Slovensko – Ukrajina: Spolupráca naprieč hranicou“. Analyzujeme rôzne názory a podnety obyvateľov z pohraničných regiónov. Na začiatku nášho rozhovoru chcem zdôrazniť, že neexistujú žiadne správne alebo nesprávne odpovede na všetky otázky. Chceme len vedieť, čo si ľudia ako ste vy v skutočnosti myslia o situácii v pohraničných regiónoch našej krajiny. Môžete si byť istí, že vaše odpovede zostanú len medzi nami a ich výsledky budú použité iba v súhrnnej - všeobecnej podobe.

MENO RESPONDENTA: _____ zapíšte

ČÍSLO TELEFÓNU											RESPONDENTA
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------

Q-ST 1.	Koľko rokov nepretržite žijete v tomto regióne?
Q-ST 2.	Koľko rokov Vaša rodina nepretržite žije v regióne?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĹPCI. TABUĽKA Č. 1.	

	Q-EU 1.	Q-EU 2.
Menej ako 5 rokov	1	1
Od 5 do 10 rokov	2	2
Od 10 do 20 rokov	3	3
Viac ako 20 rokov	4	4
Celý život	5	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6	6

Q-ST 3.	Aký význam, osobitne pre Vás a Vašu rodinu, majú kontakty obyvateľov Vášho regiónu s obyvateľmi prihraničných oblastí Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 2.	

Veľmi významné	1
Významné	2
Málo významné	3
Prakticky nemajú význam	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-ST 4.	Do akej miery sa pokladáte za informovaného pokiaľ ide o súčasné vzťahy obyvateľov vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-ST 5.	Do akej miery ste informovaný/-á pokiaľ ide o Program cezhraničnej spolupráce ENPI (2007-2013) a Program ENI (2014-2020) Európskej únie?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-ST 6.	Do akej miery ste informovaný/-á pokiaľ ide o projektoch cezhraničnej spolupráce, financovaných prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Som dostatočne informovaný (informovaná)	1
Som málo informovaný (informovaná)	2
Vôbec nie som informovaný (informovaná)	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-ST 7.	Z akých zdrojov obvyčajne získavate informácie o kontaktoch obyvateľov Vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOLKO VARIANTOV ODPOVEDÍ. TABUĽKA Č. 3.	

Miestna tlač	1
Celoštátna tlač	2
Vysielanie regionálnych rádii	3
Vysielanie regionálnej televízie	4
Vysielanie celoštátnej televízie	5
Internet	6
Účasť na konferenciách / seminároch	7
Rozhovory s príbuznými / priateľmi / kolegami	8
Osobná skúsenosť (cestovanie / dovolenka, obchodné, resp. kultúrne kontakty / športové podujatia a pod.)	9
Iné (uved'te aké) _____	10
NEMÁM VÔBEC ŽIADNE INFORMÁCIE	11
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	12

Q-ST 8.	Ako Vy osobne hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce Vášho regiónu a prihraničných oblastí Ukrajiny v hospodárskej oblasti (prihraničný obchod, investície, spoločné podniky, atď.)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Níz- ka	Stred- ná	Vyso- ká	Tažko povedať
1	Z prihraničnými regiónmi Ukrajiny (Zakarpatská oblasť)	1	2	3	4

Q-ST 9.	Máte príbuzných alebo priateľov na Ukrajine?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.	

Áno	1
Nie	2
NEVIE ODPOVEDAŤ / ODMIETA ODPOVEDAŤ	3

Q-ST 10.	Ako často máte možnosť navštevovať územie susednej Ukrajiny, s ktorým hraničí váš región?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 6.	

Jedenkrát za niekoľko rokov	1
Niekoľkokrát za rok	2
Niekoľkokrát za mesiac	3
Nemal som možnosť ísť ani raz	4
NEVIE ODPOVEDAŤ / ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-ST 11.	Aký bol cieľ Vašich ciest?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOĽKO VARIANTOV ODPOVEDÍ. TABUĽKA Č. 7.	

Turistika	1
Pracovná cesta (služobná cesta, obchod)	2
Návšteva príbuzných, priateľov	3
Liečenie	4
Ekonomická turistika (predaj a/alebo nákup tovaru)	5
Štúdium / Stáže	6

Iné (uved'te vlastnú odpoveď) _____	7
Nikdy som necestoval/-á na Ukrajinu	8
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	9

Q-ST 12.	Ako ste spokojní so súčasnými možnosťami k návšteve Ukrajiny?
Q-ST 13.	Ako ste spokojní s podmienkami počas návštevy Ukrajiny?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĺPCI. TABUĽKA Č. 8.	

	Q-EU 15.	Q-EU 16.
Úplne spokojný	1	1
Čiastočne spokojný	2	2
V rovnakej miere spokojný ako aj nespokojný	3	3
Čiastočne nespokojný	4	4
Úplne nespokojný	5	5
NEVIEM/ NENAVŠTEVUJEM UKRAJINU	6	6
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	7	7

Q-ST 14.	Prosíme Vás, aby ste na 5-bodovej škále od 1 do 5, kde 1 znamená - "veľmi zlé" a 5 "veľmi dobré" ohodnotili prácu pohraničných orgánov Slovenska, ktoré zabezpečujú prechod hraníc s Ukrajinou. Môžete vybrať aj čísllice nachádzajúce sa medzi nimi.
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 9.	

		Veľmi zle				Veľmi dobre	Neviem posúdiť	Tažko povedať
1	Colná správa	1	2	3	4	5	6	7
2	Hraničná polícia	1	2	3	4	5	6	7
3	Iné inštitúcie	1	2	3	4	5	6	7

Q-ST 15.	Prosíme Vás, aby ste na 5-bodovej škále od 1 do 5, kde 1 znamená - "veľmi zlé" a 5 "veľmi dobré" zhodnotili prácu pohraničných orgánov Ukrajiny, ktoré zabezpečujú prechod hraníc s Slovenskom. Môžete vybrať aj čísllice nachádzajúce sa medzi nimi
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU. TABUĽKA Č. 9.	

		Veľmi zle				Veľmi dobre	Neviem posúdiť	Tažko povedať
1	Colná správa	1	2	3	4	5	6	7
2	Hraničná polícia	1	2	3	4	5	6	7
3	Iné inštitúcie	1	2	3	4	5	6	7

Q-ST 16.	Podľa vášho názoru, aké nedostatky existujú v práci pohraničnej a colnej služby Ukrajiny?
Q-ST 17.	Podľa vášho názoru, aké nedostatky existujú v práci hraničnej polície a colných služieb Slovensko, ktoré zabezpečujú prechod štátnej hranice s Ukrajinou?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM STĺPCI. TABUĽKA Č. 10	

	Q-EU 22.	Q-EU 23.
Nedostatočná úroveň materiálno-technického vybavenia	1	1
Vysoká úroveň byrokracie	2	2
Korupcia (úplatkárstvo) medzi zamestnancami	3	3
Nízka kultúrna úroveň služieb	4	4
Pomalý a ľahostajný prístup (vybavovanie)	5	5
Iné (uved'te aké)	6	6
Nie sú nedostatky	7	7
NEVIEM/ NENAVŠTEVUJEM UKRAJINU	8	8
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	9	9

Q-ST 18.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sú vo Vašom regióne zabezpečené práva národnostných menšín ako aj rôznych etník, ktoré tam žijú?
-----------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12.

Sú zabezpečené v plnom rozsahu	1
Sú zabezpečené základné práva	2
Skôr nie sú zabezpečené	3
Vôbec nie sú zabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-ST 19.	Ako sú vnímaní predstavitelia /zástupcovia národnostných menšín v mieste Vášho bydliska?
-----------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ.

Jednoznačne tolerantne	1
V zásade tolerantne, no niekedy sa vyskytnú konflikty	2
Sú vnímaní netolerantne	3
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	4

Q-ST 20.	Aký máte názor na zmiešané manželstvá medzi príslušníkmi rôznych národností?
-----------------	---

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 13.

Rozhodne pozitívny	1
Prevažne pozitívny	2
Neutrálny	3
Prevažne negatívny	4
Rozhodne negatívny	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6

Q-ST 21.	Aký je Váš postoj k ľuďom, ktorí prichádzajú z Ukrajiny za prácou do miesta Vášho bydliska?
-----------------	--

OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 13.

Rozhodne pozitívny	1
Prevažne pozitívny	2

Neutrálny	3
Prevažne negatívny	4
Rozhodne negatívny	5
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	6

Q-ST 22.	Podľa Vášho názoru, do akej miery sú zabezpečené vo Vašom regióne práva ľudí rôzneho vierovyznania (príslušníkov rôznych náboženstiev)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. 12	

Zabezpečené v plnom rozsahu	1
Zabezpečené čiastočne	2
Skôr nezabezpečené	3
Absolútne nezabezpečené	4
NEVIE ODPOVEDAŤ/ ODMIETA ODPOVEDAŤ	5

Q-ST 23.	Stretli ste sa Vy osobne, rodinní príslušníci, alebo Vaši príbuzní v mieste Vášho bydliska s prejavmi diskriminácie...?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Áno	Nie	Nevie/ Odmieťa
1	Podľa jazyku	1	2	3
2	Podľa etnickej príslušnosti	1	2	3
3	Podľa náboženského presvedčenia	1	2	3

Q-ST 24.	Stretli ste sa Vy osobne, rodinní príslušníci, alebo Vaši príbuzní s diskrimináciou na Ukrajine?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Áno	Nie	Neviem/ Ne- navštívil som Ukrajinu	Neodpove- dal/ Odmie- ta odp
1	Podľa jazyku	1	2	3	4
2	Podľa etnickej prí- slušnosti	1	2	3	4
3	Podľa náboženského presvedčenia	1	2	3	4

Q-ST 25.	Ako hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce vášho regiónu so susedným regiónom Ukrajiny v oblasti boja s prírodnými katastrofami a ochrany životného prostredia (spoločná výstavba protipovodňových hrádzi, realizácia ekologických projektov a pod.)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Vyso- ká	Prie- mer- na	Nízka	Ťažko odpove- dať/ Odmieta odp./Neviem
1	So Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny	1	2	3	4

Q-ST 26.	Ako hodnotíte úroveň cezhraničnej spolupráce vášho regiónu so susedným regiónom Ukrajiny v oblasti boja s kriminalitou (boj proti pašovaniu, nelegálnej migrácii, korupcii, atď.)?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ V KAŽDOM RIADKU.	

		Vyso- ká	Prie- mer- na	Nízka	Ťažko odpove- dať/ Odmieta odp./Neviem
1	So Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny	1	2	3	4

SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

D1.	POHLAVIE RESPONDENTA.
------------	------------------------------

MUŽ	1
ŽENA	2

D2.	Koľko máte rokov?
------------	--------------------------

ZAPÍŠTE	
---------	--

D3.	Aké najvyššie vzdelanie ste dosiahli?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D3.	

Neúplné základné vzdelanie (1.-4. ročník základnej školy)	1
Neukončené základné vzdelanie (5.-9. ročník základnej školy)	2
Stredoškolské vzdelanie bez maturity (stredné odborné vzdelanie)	3
Stredoškolské vzdelanie s maturitou (stredné školy a gymnázia)	4
Diaľkové stredoškolské štúdium	5
Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa (bakalár – Bc.)	6
Úplné VŠ vzdelanie – špecialista	7
Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa (Mgr., Ing.)	8
Vysokoškolské vzdelanie III. stupňa (doktorandské štúdium – PhD.)	9

D4.	Aká je hlavná oblasť Vašej činnosti?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D5.	

Platená práca (zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, sezónne práce, dočasnej práce, rodinná firma, podnikateľ)	1	⇒ PREJDITE NA OTÁZKU D6
---	---	-------------------------

Štúdium (neplatené zamestnávateľom), ani počas prázdnin	2	➡ PREJDITE NA OTÁZKU D7
Nezamestnaný/-á, ale aktívne hľadám prácu (zamestnanie)	3	
Nezamestnaný/-á, chcem pracovať, ale aktívne nehľadám prácu (zamestnanie)	4	
Poberám invalidný dôchodok (plný – čiastočný)	5	
Poberám starobný dôchodok	6	
Základná vojenská služba alebo náhradná služba	7	
Práca v domácnosti, starostlivosť o deti alebo iné osoby	8	
Iné (vlastný variant odpovede)_____	9	
ODMIETA ODPOVEDAŤ	10	

D5.	Aký druh pracovnej činnosti vykonávate?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č.D6.	

Riadiaca funkcia vyššej alebo strednej kategórie (riaditeľ, vedúci oddelenia a pod., ktorý riadi ľudí)	1
Profesionálna, vysoko špecializovaná práca, ktorá vyžaduje vysokoškolské vzdelanie (lekár, učiteľ, inžinier, ekonóm, atď.)	2
Súkromný podnikateľ, farmár (majiteľ firmy)	3
Zamestnanec, (vrátane štátnych zamestnancov) vysokej úrovne	4
Zamestnanec, (vrátane štátnych zamestnancov) strednej a nízkej úrovne (vedúci úradu, úradník, sekretárka)	5
Pracovník polície, colnej správy, vojak, príslušník hraničnej polície a pod.	6
Kvalifikovaný robotník (majster, technik, elektrikár, výrobca pracovných nástrojov, šofér, predavač)	7
Nekvalifikovaný robotník (údržbár, pomocný robotník, upratovačka, strážnik)	8
Robotník v poľnohospodárstve	9
Iné (vlastný variant odpovede)_____	10
ODMIETA ODPOVEDAŤ	11

D6.	Uved'te prosím, k akej národnosti patríte?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č. D8.	

Slovák /Slovenka	1
Maďar /Maďarka	2
Ukrajinec / Ukrajinka	3
Rumun / Rumunka	4
Poliak / Poľka	5
Róm / Rómka	6
Žid / Židovka	7
Moldavan / Moldavanka	8
Iná (vlastný variant odpovede) _____	9
ODMIETA ODPOVEDAŤ	10

D7.	Ktorým jazykom (jazykmi) najčastejšie hovoríte doma?
MÔŽETE OZNAČIŤ NIEKOLKO VARIANTOV ODPOVEDÍ.	

Slovenský	1
Maďarský	2
Ukrajinský	3
Rumunský	4
Poľský	5
Ruský	6
Iný (vlastný variant odpovede) _____	7
ODMIETA ODPOVEDAŤ	8

D8.	Uved'te prosím, k akej cirkvi alebo vierovyznaniu sa hlásite?
OZNAČTE IBA JEDNU ODPOVEĎ. TABUĽKA Č.D11.	

Rímskokatolícka	1
Gréckokatolícka	2
Pravoslávna	3

Protestantské Evanjelická a.v.,	4
Iné kresťanské cirkvi (napr. Svedkovia Jehovovi, Metodisti, Kresťanské zbory, Apoštolská cirkev, Baptisti, atď.)	5
Moslimská	6
Židovská	7
Niektoré z východných náboženstiev (budhizmus, hinduizmus a i.)	8
Pokladám sa za kresťana bez určenia konkrétnej konfesie.	9
Pokladám sa za pravoslávneho kresťana bez väzby ku konkrétnej konfesii.	10
K žiadnemu náboženstvu, či vierovyznaniu sa nehlásim (ateista)	11
Iný (vlastný variant odpovede)	12
ODMIETA ODPOVEDAŤ	13

ĎAKUJEME VÁM!

**2. METODICKÁ PODPORA EMPIRICKÉHO
SOCIOLOGICKÉHO VÝSKUMU
SLOVENSKO- UKRAJINSKEJ CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE**

2.1 Poznámky pre koordinátora.

Medzi hlavné povinnosti koordinátora patrí výber a inštruktáž anketárov, koordinácia ich činnosti a kontrola kvality ich práce.

Anketármi môžu byť aj študenti a dôchodcovia, ktorí majú dostatočnú výdrž, sú čestní a mobilní. Schopnosť pracovať ako anketár sa najlepšie prejaví počas priamej práce s respondentmi. Koordinátor realizuje detailnú inštruktáž a v prípade potreby poskytuje hlavné inštrukcie, ako aj pilotné vyplnenie dotazníkov a terénnych dokumentov a výkazov. Cieľom je, aby dotazníky, dokumenty a výkazy boli zo strany anketárov správne vyplnené. Je dobré, aby mal koordinátor v rezerve niekoľkých anketárov, ktorými by mohol v prípade potreby nahradiť tých anketárov, u ktorých sa v procese realizácie prieskumu ukáže, že nie sú vhodní alebo z rôznych príčin nemôžu očakávanú prácu vykonávať.

Povinnosti koordinátora

1. Nie je možné meniť:

- časový rámec prieskumu
- objemy dotazníkov podľa jednotlivých kritérií - metodické pravidla prieskumu
- pravidla vyplňania dotazníkov
- jednotlivé činnosti vychádzajúce z otázok dotazníka.

2. Pred každým konkrétnym projektom koordinátor musí realizovať inštruktáž s anketármi bez ohľadu na ich kvalitu a skúsenosti. Pred inštruktážou sa koordinátor musí osobne oboznámiť s inštrukciami a samotným dotazníkom, čím sa inštruktáž anketárov zefektívni a stane ucelenejšou. Po rozhovore s anketármi sa koordinátor musí presvedčiť, že anketári rozumejú

- Zloženiu a formuláciám jednotlivých otázok - Obsahu otázok a variantom odpovedí

- Pravidlám vyplňania tabuľkových otázok, základným pravidlám kladenia otázok (kedy otázky klásť po riadkoch a kedy po stĺpcoch)

Koordinátor musí tiež zdôrazňovať používanie tabuliek, ako aj to, že anketári nemôžu čítať respondentom odpovede uvedené v tabuľkách. Koordinátor je povinný osobne sa presvedčiť ako anketár kladie otázky a realizovať s anketármi skúšobný alebo pilotný rozhovor.

V prípade akýchkoľvek otázok, ktoré sa týkajú projektu, má koordinátor kontaktovať odbor terénnych výskumov.

3. Koordinátor je zodpovedný nie len za dodržiavanie inštrukcií, ale sleduje aj ich dodržiavanie zo strany anketárov v priebehu celej etapy terénneho prieskumu. Robí to hlavne pri preberaní vyplnených dotazníkov, pričom kontroluje realizáciu a dodržiavanie podmienok výberu respondentov. Koordinátor nemôže preniesť zodpovednosť na anketára. Za všetky chyby svojich anketárov zodpovedá koordinátor, rovnako ako anketári sú zodpovední za svoju prácu pred

koordinátorom. Prípadne pokuty a sankcie za podvody a falzifikovanie dotazníkov zistené v priebehu kontroly, znáša tak anketár ako aj koordinátor.

4. Koordinátor musí chápať, že miesto kde sa realizuje rozhovoru nie je pre výskum prioritné. Prioritná je realizácia rozhovorov vo všetkých obciach, ktoré boli vytipované v zadaní. Zvyhodňovať určité obce sa považuje za hrubé porušenie inštrukcií. Dedina je plnohodnotným miestom dotazníkového prieskumu, preto ich samovoľná výmena, spájanie s nevel'kými mestami alebo inými dedinami, poprípade iné nedôslednosti spojené so zmenami daných inštrukcií (napríklad odoslanie neskúsených alebo náhodných anketárov do dedín) sú neprípustné.

5. Koordinátor je povinný dodržiavať vhodne počty dotazníkov pre jedného anketára. Podľa daných inštrukcií by jeden anketár obvykle nemal realizovať viac ako 15-20 dotazníkov.

6. Koordinátor musí sledovať nie len úplnosť a kvalitu vyplnených dotazníkov, ale aj presné kódovanie hlavičky dotazníka. Na tomto mieste je nevyhnuté uvádzať nie len kód obce alebo okresu, ale uviesť aj úplný názov, na ktorý sú určené v záhlaví dotazníka príslušné kolónky. Pred zaslaním vyplnených dotazníkov a príslušnej dokumentácie do oddelenia terénnych výskumov, je nevyhnutné skontrolovať číslovanie dotazníka. Prázdne dotazníky, alebo dotazníky vyplnené iba čiastočne sa do oddelenia terénnych výskumov neposielajú!

7. Špeciálny dôraz musí koordinátor venovať inštruktáži anketára, jeho pripravenosti a schopnosti štatistických výkazov získaných ale aj odmietnutých rozhovorov. Je neprípustné, aby anketár svojvoľne dopĺňal chýbajúce alebo nezískané údaje! Dôležitá je reálna štatistika! Koordinátor musí jasne inštruovať anketára, že štatistika odmietnutých rozhovorov je rovnako dôležitá ako samotná realizácia rozhovoru.

8. Koordinátor je povinný dohliadať aj na vyplnenie výkazov anketárov. Majte na pamäti, že každá informácia, ktorá sa týka problémov, ktoré vzniknú počas prieskumu, je zaujímavá. Primárne nás zaujímajú problémy, ktoré vznikajú pri konkrétnych otázkach dotazníka. Rovnaké pravidlo platí aj pre výkazy koordinátora.

Prosíme Vás, aby ste presne realizovali všetky inštrukcie.

So všetkými prípadnými otázkami sa obracajte na hlavné oddelenie terénnych výskumov.

**PROSÍME VÁS, ABY STE PRESNE REALIZOVALI VŠETKY INŠTRUKCIE.
SO VŠETKÝMI PRÍPADNÝMI OTÁZKAMI SA OBRACAJTE NA HLAVNÉ ODDelenie
TERÉNNYCH VÝSKUMOV.
ŽELÁME VÁM VEĽA ÚSPECHOV!**

Kód	Výsledky návštevy vybraných domácností	Počet
01	Úspešný rozhovor Celkovo	
Odmietnutie rozhovoru z týchto príčin: CELKOVO		
02	Zdravotné dôvody	
03	Nedostatok času	
04	Nedôvera k sociologickým výskumom	
05	Odmietnutie bez uvedenia dôvodu	
06	Nechceli otvoriť dvere	
07	Strach zo zločinností	
08	Iné (Uved'te konkrétne) _____ _____	
09	Neukončený rozhovor (uved'te príčinu) _____ _____	
Nepriístupnosť CELKOVO		
10	Respondent nebol schopný viesť rozhovor zo zdravotných príčin	
11	Nebolo možné sa dostať do obydľia alebo na dvor (kódovaný zámok alebo vstup, vrátnik a pod.)	
12	Neprešiel cez kvótny výber	
13	Iné (Uved'te konkrétne) _____ _____	

" " _____ 20 _____

(podpis)

Komentáre k tabuľke "Výsledky návštevy vybraných domácností"	
01	Rozhovor prebiehal úspešne presne podľa dotazníka. Uvedte celkový počet úspešných rozhovorov, ktoré ste realizovali v rámci tohto výskumu.
Odmietnutie rozhovoru. V tomto riadku uvedte celkový počet odmietnutých rozhovorov, a taktiež celkový počet pri každom dôvode odmietnutia (riadky 02-09).	
06	Nechceli otvoriť dvere. V tomto prípade vždy značne tento výsledok návštevy a to aj napriek skutočnosti, že respondenta by bolo možné zaradiť aj k inému dôvodu odmietnutia rozhovoru (02-05, 07-008).
08	Iné. Ak ste sa stretli s inými dôvodmi odmietnutia rozhovorov, potom uvedte presne aké dôvody to boli a počet pre každý takýto dôvod.
09	Neukončený rozhovor – respondent po poskytnutí časti odpovedí na ďalšie otázky odmietol odpovedať.
●	Súčet počtov v riadkoch 02-09 nemôže byť väčšia ako celkový počet odmietnutých rozhovorov.
Neprístupnosť. V tomto riadku uvedte celkový počet neprístupných obydľí a taktiež celkový počet pri každom dôvode (riadky 10-13).	
10	Respondent nebol schopný viesť rozhovor zo zdravotných príčin – fakticky to znamená, že respondent neodmietol rozhovor, ale tento rozhovor nebolo možné realizovať z dôvodu poruchy reči/ sluchu, opitosti a pod.
11	Nebolo možné dostať sa do budovy alebo na dvor – vo viacposchodových domoch bol namontovaný kódovaný zámok na vstupných dverách, brána súkromného domu bola zatvorená, nebolo možné vstúpiť na dvor (zlý pes a pod.)
12	Neprešiel cez kvótny výber – charakteristiky obyvateľov nie sú také, ako boli definované v zadaní.
17	Iné. Ak ste sa stretli s inými dôvodmi neprístupnosti, potom uvedte presne aké dôvody to boli a počet pre každý takýto dôvod.
●	Súčet počtov v riadkoch 10-13 nemôže byť väčšia ako celkový počet neprístupných obydľí.

2.4.

SLOVNÍK POJMOV EMPIRICKÉHO SOCIOLOGICKÉHO VÝSKUMU
SLOVENSKO- UKRAJINSKEJ CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE (CHS) –
UKRAJINČINA, ANGLIČTINA, SLOVENČINA

№	Мова / Language:		
	Українська / Ukrainian	Англійська / English	Словацька / Slovak
1	Анкета (опитувальник)	Questionnaire	Dotazník
2	Багаторівнева вибірка	Sampling, multi-stage	Viacstupňový výber
3	Валідність	Validity	Validita
4	Вибіркова сукупність (вибірка)	Sampling (sample)	Výberová vzorka
5	Випадкова помилка (похибка) вибірки	Sample error, random	Výberová chyba
6	Відкрите питання	Open question	Otvorená otázka
7	Генеральна сукупність	General sample	Základný výber (súbor)
8	Закрите питання	Closed questions	Uzavretá otázka
9	Зважування даних	Weighing data	Váhovanie dát
10	Змінна (ознака)	Sign, indication	Znak
11	Індекс	Index	Index
12	Індикатор	Indicator	Indikátor, ukazovateľ
13	Інструментарій соціологічного дослідження	Instrumentation o sociological research	Inštrumentárium so- ciologického výskumu
14	Інтегральний показник	The integral indicator	Integrálny ukazovateľ
15	Інтерв'юер	Interviewer	Anketár
16	Квотний відбір	Quota selection, pro- portional/ quota sample	Kvótny výber
17	Кількісне (масове) дослідження	Quantitative (mass) of the study	Kvantitatívne štúdie
18	Кореляція	Correlation	Korelácia
19	Маршрутний (випадковий) відбір	Routing (random) selection	Náhodný výber

20	Масив даних	Database, data array	Databáza
21	Об'єкт дослідження	Object of research	Objekt výskumu
22	Операціоналізація	Operationalization	Operacionalizácia
23	Інтерв'ю	Personal interview	Osobný rozhovor
24	Пілотажне дослідження (зондаж)	Research pilot (sondage)	Výskumná sonda
25	Полюве дослідження	Field survey	Terénny výskum
26	Порівняльне дослідження	A comparative study	Komparatívna štúdia (porovnávajúca štúdia)
27	Предмет дослідження	Subject of research	Predmet výskumu
28	Прикладна соціологія	Applied sociology	Aplikovaná sociológia
29	Програма дослідження	Program (sociological) research	Program (sociologického) výskumu
30	Репрезентативність результатів (даних, вибірки)	Representativeness of the results (data, sample)	Reprezentatívnosť výsledkov (dát, vzorky)
31	Респондент	Respondent	Respondent
32	Рівень досяжності респондентів	The level of accessibility of the respondents, response rate	Úroveň dostupnosti respondentov (response rate)
33	Робоча гіпотеза	Hypothesis test/working	Pracovná hypotéza
34	Питання-фільтр	Question-and-filter	Otázka-filter
35	Соціальне самопочуття населення	Social well-being of the population	Sociálne blaho spoločnosti
36	Типологізація	Typologization	Typologizácia
37	Цільові групи	Target Groups	Cieľové skupiny
38	Шкала оцінки (вимірювання)	Scale of assessment (measurement)	Hodnotiaca škála
39	Якісне дослідження	Qualitative research	Kvalitatívny výskum
40	Багатовимірні таблиці розподілу ознак	Multivariate distribution table signs	Multidimenzionálna tabuľková distribúcia znakov
41	Відмова від відповіді	Refused	Odmietnutie
42	Опитування експертів	Interviews with experts	Interview s expertmi

43	Експерт	Expert	Expert
44	Фокус-групові інтерв'ю	Focus-group interviews	Interview (rozhovor) s cieľovými skupinami
45	Ціннісні орієнтації	Value orientation	Hodnotová orientácia
46	Чистка масиву	Cleaning array (database)	Očistenie databázy
47	Задачі дослідження	Research objectives	Výskumné ciele
48	Дисперсія	Dispersion (variance)	Rozptyl
49	Цінності	Valuables	Objekty hodnotenia
50	Аналіз даних	Data analysis	Analýza dát
51	Первинні дані	The primary data	Primárne dáta
52	Інструкція інтерв'юєру	Instruction for interviewer	Pokyny pre anketára
53	Звіт інтерв'юєра	Report interviewer	Správa anketára
54	Маршрутний лист	Itinerary	Itinerár
55	Щоденник інтерв'юєра	Blog interviewer	Denník anketára
56	Технічний звіт	Technical report	Technická správa
57	Щабель (рівень) відбору	Stage selection	Etapa výberu
58	Обсяг вибірки	Sample size	Veľkosť vzorky
59	Ремонт вибірки	Repair sample	Korekcia vzorky
60	Дизайн-ефект вибірки	Sampling design effect	Eфект виберу vzorky
61	Ймовірний відбір	Probabilistic selection	Probabilistický výber
62	Систематичний відбір	Systematic selection	Systematický výber
63	Районований відбір	Regionalized selection	Regionalizovaný výber
64	Стихийний відбір	Spontaneous selection	Spontánny výber
65	Панельні дослідження	Panel research (studies)	Panelový výskum
66	Обробка даних	Data processing	Spracovanie dát
67	Факторний аналіз	Factor analysis	Faktorová analýza
68	Кростабуляція	Cross tabulation	Krostabulácia
69	Одновимірні таблиці розподілу ознак	Dimensional distribution table signs	Tabuľková dimezionálna distribúcia znakov

2.5.

GLOSÁR ZÁKLADNÝCH VÝZNAMOV SOCIOLOGICKÉHO VÝSKUMU CHS

Analýza dát – súbor aktivít, ktoré realizuje výskumník v procese analýzy dát získaných rôznymi spôsobmi s cieľom formovania určitých predstáv o charaktere javu, ktoré sú opísateľné pomocou týchto dát. V sociológii sa analýza dát používa primárne na analýzu kvantitatívnych dotazníkov. Na začiatku sa analýza dát realizuje iba pomocou matematickej štatistiky, pretože objektom analýzy sú primárne náhodné výbery z rôznych všeobecných dátových setov, ktoré sa analyzujú metódou matematickej štatistiky. Aplikovaná matematická štatistika v súčasnosti predstavuje najrozšírenejší spôsob analýzy dát. V procese analýzy dát sa výskumník snaží o čo najväčšie obmedzenie ich počtu, pričom jeho snaha je aby zároveň čo najmenej znížil ich informačnú hodnotu ktorú tieto dáta potenciálne vlastnia. Deje sa to prevažne pomocou matematických metód. Napríklad pri použití matematickej štatistiky, sa zníženie počtu dát dosahuje pomocou vzájomne sa dopĺňujúcich princípov: výberovej metódy a konvolúciou informácií. Prvá prezentuje zrieknutie sa súhrnu všetkých dát v prospech špeciálne organizovaných ich častí – výbery, a druhá zamieňa celkový výber niekoľkými číslami – ich charakteristikami. Môže to byť napríklad priemer a odchýlka, porovnanie regresie, použitie faktorovej analýzy, klasifikačných metód a pod. Pre získanie podobných charakteristík, sa dáta určitým spôsobom ovplyvňujú: alebo sa spracovávajú, alebo sa skúmajú alebo sa analyzujú. Preto sa proces „konvolúcie“ dát nazýva nie len ich analýzou ale aj ich spracovaním.

Dotazník – zoradený podľa obsahu a formy počet otázok a tvrdení, ktorý sa prezentuje vo forme dotazovaného zoznamu. Dotazník sa používa na zber empirických údajov od respondentov v ústnej ale aj písomnej forme. Otázky v dotazníku spojuje spoločná téma výskumu, sú v dotazníku formulované tak a v takom poradí aby motivovali respondentov k aktívnej participácii na prieskume, vyvolávali zvýšený záujem o tému výskumu a pomohli takto získať vierohodné a kvalitné informácie.

Viacúrovňový výber – ja charakterizovaný tým, že výber reprezentatívnej vzorky sa realizuje na všetkých úrovniach výberu, pričom kontrola sledovaných jednotiek sa realizuje až na poslednej úrovni.

Validita – jedna z častí spoľahlivosti sociologickej informácie. Pod termínom spoľahlivosť sociologickej informácie chápeme absenciu teoretických chýb v informáciách, t.j. chýb, ktoré sú spojené s nie veľmi vhodnými vstupnými teoretickými podmienkami pri príprave metodológie a metodiky výskumu, s nesúlalom medzi teoretickým modelom a empirickým systémom ktorý sa skúma. Informácia je považovaná za validnú, ak výskumník sleduje práve tú vlastnosť skúmaného objektu, ktorá má byť skúmaná.

Výber – proces vytvárania výberovej vzorky. Tento proces, bez ohľadu na to aká sa použije štruktúra výberu, je charakteristický týmito prvkami: množstvom etáp výberu, typom vybraných reprezentatívnych objektov na jednotlivých úrovniach

výberu, spôsobom vymedzenia vybraných reprezentatívnych objektov na jednotlivých úrovniach výberu, spôsobom výberu reprezentatívnych objektov a výskumných jednotiek na jednotlivých úrovniach a veľkosťou skúmanej vzorky (počtom skúmaných jednotiek).

Náhodný výber – typ výberu, ktorý zahŕňa niekoľko typov náhodných výberov pravdepodobnostný, systematický, pásmový a skupinový. Pre takýto výber je typické, že každá výskumná jednotka alebo reprezentatívny objekt, ktorý sa vyberá zo vstupného celku, má rovnakú alebo veľmi podobnú pravdepodobnosť byť súčasťou náhodného výberu v porovnaní s inými jeho elementmi.

Nenáhodný výber – typ výberu reprezentatívnych objektov a výskumných jednotiek, ktorý je principiálne odlišný od náhodného výberu. Deje sa to preto, že výskumník nemá jasnú predstavu ale ani dostatočné štatistické údaje o celku. Existuje niekoľko typov nenáhodného/ priameho výberu – krátky, metóda „základnej masy“, cieľný výber.

Pásmový výber (stratifikačný) – jeden z typov náhodného výberu, v rámci ktorého výberu reprezentatívnych objektov predchádza technika ich pásmového rozdelenia, t. j. rozdelenia vstupného celku do štatisticky alebo kvalitatívne rovnomerných pásiem. Pásma sa rozdeľujú tak, aby odchylka skúmaných premenných v strede vytvoreného pásma bola menšia ako medzi nimi.

Systematický výber (mechanicky, pseudonáhodný) – typ náhodného výberu, ktorý predpokladá proces výberu každého X -tého reprezentatívneho objektu alebo výskumnej jednotky z kompletného zoznamu vstupného celku. Číslo prvého elementu od ktorého sa začína výber sa určuje náhodne. Ak je vstupný celok štruktúrovaný, toto sa odzrkadlí aj vo vybranej vzorke.

Výberová vzorka – časť objektov vstupného celku, ktoré boli vybrané špeciálnymi technikami na výskum celku, a v ktorej sú jednotlivé rysy vybrané podľa prídiel celku. Štruktúra výberovej vzorky je podobná do štruktúry vstupného celku v jednom alebo vo viacerých rysoch.

Náhodné chyby výberu - chyby, ktoré vznikajú ako dôsledok pravdepodobných príčin a sú podriadené štatistickým zákonitostiam a ktoré pri opakovaných sledovaniach dostávajú rôzne pozitívne alebo negatívne súvťažné významy. V prvom rade, náhodné chyby výberu vznikajú ne-veľkou výberovou vzorkou (v porovnaní so vstupným celkom), náhodnými chybami počas práce, ktorých sa dopúšťajú anketári, odmietaním alebo zámennou respondentov počas výskumu a pod.

Odmietnutie odpovede – akt voči respondentovi, ktorý vzniká nechcenými odpoveďami na položené otázky alebo jeho nekompetentnosťou, alebo jeho neznalosťou skúmanej témy. Na odmietnutie odpovedí od respondenta môže mať vplyv celý rad okolností:

- Keď sa rozhovor realizuje v prítomnosti tretích osôb a respondent sa hanbí prezentovať vlastný názor v prítomnosti neznámych alebo jemu veľmi blízkych osôb;

- Keď sa otázky týkajú kontroverznej problematiky, na ktorú respondent si nevytvoril jasný názor

- Keď je respondent požiadaný aby sa podelil so svojimi plánmi alebo názormi, ktoré on považuje za veľmi osobné a odmieta na ne odpovedať a pod.

Vstupný celok – celok všetkých možných sociálnych objektov, ktoré podliehajú výskumu a ktoré môžu byť skúmané prostredníctvom sociologických metód alebo prostredníctvom metód prieskumu trhu. Vstupný celok môže mať charakter konkrétnej množiny objektov, ktoré majú svoje priestorové a časové ohraničenia, alebo môže to byť určitý hypotetický model objektov, ktoré majú pre výskumníka zaujímavé rysy.

Skupinový výber – typ náhodného výberu, v rámci ktorého vyberané reprezentatívne objekty alebo výskumné jednotky, predstavujú skupiny alebo hniezda drobnejších reprezentatívnych objektov alebo skúmaných jednotiek. Skupinami môžu byť rôzne teritoriálne, výrobné alebo sociálne spoločenstvá: regióny, kraje, administratívne jednotky, mesta alebo podniky, organizácie, pracovné skupiny, triedy a pod.

Efektívnosť výberu – koeficient, ktorý ukazuje vzťah reálne sforsmovaného obsahu výberovej vzorky k predpokladanej veľkosti výberovej vzorky pre náhodný výber. Existujúce vzorce výpočtu obsahu výberovej vzorky sú vhodné nie pre všetky typy náhodných výberov, ale len pre jednostupňové pravdepodobnostné výbery. Zvyčajne sa vypočíta teoretický objem výberovej vzorky pre predpokladanú vzorku, ktorý zabezpečí pri jej plnej realizácii predpokladanú presnosť – náhodnú chybu výberu. V praxi sa nakoniec všetko neuskutoční presne tak ako bolo predpokladané. Počas výskumu je získaný výber spravidla menší, pretože časť respondentov, ktorí sa mali výskumu zúčastniť sa ho z rôznych príčin nakoniec nezúčastnili (odmietli odpovedať, neboli v čase výskumu prítomní a pod.) a boli nahradení inými respondentmi. Vzhľadom na to, že väčšina plánovaných výskumných vzoriek nie je jednostupňových, tak v každom následnom stupni vznikajú chyby výberu (máme na mysli iba náhodné chyby výberu), čo v konečnom dôsledku znižuje hodnotenie kvality vzorky. Výskumník ma mať možnosť predpokladať význam efektivity výberu pre predpokladanú stratégiu formulovania vzorky a to z tohto dôvodu aby mohol stanoviť koľko rozhovorov je nevyhnutné realizovať aby bol dosiahnutý konkrétny predpokladaný význam výberovej vzorky

pre potreby pravdepodobnosti výberu. Predpokladá sa, že význam efektívnosti výberu je nevyhnutné započítať už vo fáze projektovania vzorky – t. j. efektívnosť, ktorá vzniká vo všetkých nasledujúcich etapách výberu a efektívnosť zoskupovania – t. j. počty jednotiek výskumu, ktoré sa realizujú v každom mieste výskumu. V takom prípade súhrny význam efektívnosti výberu sa bude rovnať X ziskom hodnôt efektívnosti výberu v jednotlivých stupňoch výberu a významu efektívnosti výberu od zoskupovania. Následne výskumník je povinný predpokladať úroveň dosiahnuteľnosti (mieru nedosiahnuteľných respondentov v teoretickom výbere) s cieľom určiť veľkosť základnej vzorky pre to, aby určil približný počet rozhovorov.

Rozptyl – štatistický údaj, ktorý predpokladá všetky významy rysu a vypočítava sa ako súčet kvadrantov odchýlky od priemeru rozdelený na počet objektov. Často sa tiež využíva odmocnina rozptylu, ktorá sa nazýva štandardnou odchýlkou. Veľkosť tohto údaju ma súvis veľkosťou samotného rysu, zatiaľ čo veľkosť rozptylu je násobkom rozmeru rysu. V sociológii sa rozptyl využíva na vyčlenenie a zhodnotenie prínosu konkrétneho faktora do všeobecnej variability skúmaného rysu. Touto metódou sa uskutočňuje rozloženie rozptylu výskumov čiastočného výberu na jednotlivého jeho časti, čo generujú nezávisle významy. Každá z týchto častí poskytuje hodnotenie rozptylu v rámci celku. Na preverenie významu týchto hodnotení rozptylu, sú porovnávané z hodnoteniami rozptylu, ktoré sú spôsobené prítomnosťou náhodnej časti celku.

Výpočet rozptylu a sociologickom výskume sa využíva na určenie vzorky a výberovej chyby, definovanie jednotnosti skúmanej vzorky v kontexte toho alebo iného rysu. Tento výpočet je základom faktorovej metódy ako aj iných štatistických metód analýzy sociologickej informácie. Výpočet rozptylu sa realizuje nasledovne. Sú vypočítané absolútne individuálne odchýlky rysu od priemerného významu sa násobia na druhu. Následne sa vypočíta suma násobkov odchýliek individuálnych významov od priemeru v rámci každej skupiny rysov. Získane významy sa delia počtami sledovaných skupín.

Expert – odborník v oblasti vedy, techniky, umenia a pod., ktorý skúma otázky, riešenie ktorých si vyžaduje špeciálne znalosti. Inak povedané, je to osoba (alebo skupina osôb), ktorá je kompetentná v sledovanej téme, t.j. taká, ktorá má, alebo na základne určitých charakteristík môže mať špeciálne vedomosti o objekte, je schopná ho zhodnotiť a tiež ma skúsenosti na vyriešenie podobných úloh.

Úlohy pre anketára – dokument, ktorý je poskytnutý anketárovi, v ktorom sú popísané jednotlivé časti budúceho výskumu. To umožní anketárom, ktorí sú zapojení do výskumu zabezpečiť jednotnosť podmienok v ktorých sa bude realizovať výskum. V úlohách pre anketára sú uvedené:

- Témy výskumu a cieľová skupina;
- Komentáre nevyhnutné na vyplnenie jednotlivých častí dotazníka;

- Jasnú inštrukciu ohľadom dodržiavania všetkých prechodov k jednotlivým otázkam alebo blokom, variantom odpovedí alebo ich alternatív, ktoré nie sú uvedené v dotazníku;
- Pravidla výberu respondenta v rámci kvótnej metodiky výberu (anketár je povinný realizovať rozhovor iba s tými respondentmi, ktorí boli definovaní v zadaní alebo inštrukcii);
- Pravidla výberu respondenta v rámci metodiky náhodného výberu (anketár je povinný získať odpovede od respondenta z pomedzi členov rodiny, ktorý bude mať najbližšie narodeniny od dátumu návštevy anketára alebo prostredníctvom využitia filtra pre výber respondenta)
- Pravidla výberu domov, bytov a respondentov sa riadia detailným opisom a detailnými návodmi, ktoré sú uvedené v zadaní a v kontexte jednotlivých krokov výberu uvedených v zadaní;
- Zoznam dokumentov, ktoré je povinný anketár získať;
- Termíny realizácie výskumu a odovzdania jednotlivých dokumentov.

Úlohy výskumu – skupina konkrétnych cieľových úloh, v ktorých sa formulujú základné (doplňujúce) požiadavky na analýzu a riešenia definovaných problémov výskumu. V sociologickom výskume sa stretávame s hlavnými úlohami, ktoré sú s vytýčeným cieľom alebo úlohou logicky previazané; tiež sú tu aj doplňujúce úlohy, ktoré riešia dôležité avšak pre konkrétny výskum doplňujúce otázky. Úlohy sú v sociologickom výskume orientované na získanie nových poznatkov o skúmaných faktoch o realite, štruktúry objektu, vzťahy medzi príčinami a dôsledkami a pod. Úlohy výskumu musia byť orientované na riešenie podstaty formulovaných hypotéz a zisťovania obsahu predmetu výskumu. Úlohy výskumu sú je organizujúcim jadrom. Aj napriek možnostiam spresnenia, v čase výskumu nie je možné úlohy výskumu samovoľne ignorovať, pretože v tomto prípade môže dôjsť k odklonu od sformulovaných problémov.

Zvažovanie údajov - ide o nasmerovanie údajov, získaných počas výberového výskumu, tak, aby zodpovedali všeobecnému celku. Nie je tajomstvom, že počas výskumu prostredníctvom masových dotazníkov, anketári niekedy ustupujú z rôznych príčin od pravidiel výberu respondentov – mení sa miesto bydliska respondentov, ich pohlavie, vek, pracovné zaradenie a pod. V tomto prípade je úlohou výskumníka aby na základe jedného alebo viacerých kontrolovaných ukazovateľov dovedol do súladu výberovú vzorku a všeobecný celok. Tento postup by sa tiež mohol nazvať opravou výberu. To však je možné a akceptovateľne v tom prípade, ak výskumník vytvorí škálu z niekoľkých premenných, a niektorým z nich chce z rôznych príčin pripísať väčší význam. Napríklad zovšeobecnenie záverov na základe niekoľkých premenných, ktoré majú rovnaký význam nemusia byť vždy úspešné, pretože analyzované významy, podľa názoru výskumníka, nemusia byť vždy ekvivalentné. V tomto prípade niektoré z týchto významov musia získať vyššiu relevanciu. Vyššia relevancia môže byť pripísaná zvonku, ale tiež môže vychádzať z podstaty získaných dát.

Výkaz anketára – ide o dokument, ktorý každý anketár odovzdáva pri každom výskume. Vo výkaze anketár zaznamenáva z akými problémami sa stretol pri realizácii výskumu. K týmto problémom môžeme zaradiť:

- Problémy, ktoré vznikajú z nepochopenia formulácií otázok zo strany respondentov;
- Základné príčiny odmietnutí respondentov poskytnúť rozhovor;
- Základné dôvody nedostupnosti respondentov a pod.

Index – agregovaný kvantitatívny ukazovateľ, ktorý zovšeobecňuje prvotnú sociologickú informáciu, ktorá bola získaná prostredníctvom škálového merania alebo meraní. Sociologický index, je z jednej strany spôsobom agregácie („zhutnenia“) informácií, t.j. jej prezentácie vo forme, ktorý je vhodný pre opis a interpretáciu, a z druhej strany, to je spôsob prechodu od teoretickej k empirickej úrovni výskumu, t.j. spôsob vytvorenia empirického indikátora určitého teoretického významu.

Indikátor – charakteristika výskumného objektu, ktorá je dostupná na sledovanie a meranie. Vo výskume indikátorom sa „za-mieňajú“, alebo poukazujú na, iné charakteristiky skúmaného objektu, ktoré sú zvyčajne nedostupné na sledovanie alebo meranie (sú to latentné premenné). Nevyhnutnou podmienkou pre výber indikátora je existencia spojitosti (priamej alebo nepriamej) medzi indikátorom (aktom alebo vzťahom) a tou charakteristikou, ktorú, podľa výskumníka, musí ukazovať (záujem, myšlienka, spokojnosť). Z celeho radu indikátorov, ktoré charakterizujú skúmaný objekt, sa vyberá práve ten, ktorý sa lepšie „hodí“, je viac citlivý, skrýva v sebe väčšiu schopnosť rozdeľovať.

Empirický indikátor umožňuje:

- Ukázať ako a v akej forme je potrebné prísť k zberu údajov;
- Správne sformulovať otázky v rôznych typoch inštrumentára;
- Vytvoriť štruktúru odpovedí na otázky (škály, testy).

Inštrumentár sociologického výskumu – skupina špeciálnych dokumentov (dotazníky, karty, inštrukcie pre anketárov a koordinátorov, úlohy pre anketárov, formy výkazov a pod.), pomocou ktorých sa realizuje vybraná výskumnícka metóda zberu určitých sociologických informácií a realizuje sa zber a spracovanie empirických dát týkajúcich sa skúmaného objektu. K inštrumentáru sociologického výskumu sa vzťahujú: a) nástroje na zber určitej sociologickej informácie (dotazníky, karty, cestovné listy, kódovacie tabuľky a pod.); b) prostriedky na prvotné spracovanie dát (kódovacie lístky, inštrukcie pre operátorov a pod.); c) inštrukcie, pripomienky, klasifikátory pre realizátorov; d) inštrukcie na čistenie základnej masy údajov, ich zvažovanie, schémy analytických správ a vzory pre prezentáciu údajov a pod. Inštrumentár sociologického výskumu by mal byť dôsledne spracovaný v kontexte programu výskumu, požiadaviek použitej metodológie zberu prvotných informácií a vyskúšaný počas skúšobného (pilotného) výskumu.

Integrálny ukazovateľ – je to ukazovateľ, ktorý hodnotí akýkoľvek sociologický jav komplexne alebo v celku. Napríklad integrálny index sociologického pocitu hodnotí spokojnosť dotazovaných v niekoľkých sférach sociálnych činnosti jednotlivca. Preto sa tieto vykazujú vo forme integrálneho ukazovateľa.

Rozhovor – typ dotazovania, počas ktorého anketár vo forme osobného alebo telefonického kontaktu z dotazovaným kladie ústne otázky, cieľom ktorých je zber sociologických informácií. V procese rozhovoru medzi anketárom a respondentom vzniká bezprostredný sociálne-psychologický vzťah, ktorý môže významným spôsobom vplývať na kvalitu zozbieraných sociologických informácií. Práve táto situácia, ktorá vzniká v procese rozhovoru a má vplyv na formulovanie informácií a ich spresnenie, na rozdiel od iných metód vytvára špecifické požiadavky na metodológiu analýzy a zovšeobecnenia údajov. Z jednej strany sa to týka nutnosti započítania vplyvu anketára na chovanie respondenta a tým aj na kvalitu výsledných údajov. Z druhej strany bezprostredná komunikácia z dotazovaným vytvárajú podmienky, ktoré zjednodušujú chápanie významov otázok zo strany respondenta a tým aj získania dôveryhodnejších a kvalitnejších informácií.

Anketár – osoba, ktorá realizuje zber prvej sociologickej informácie metódou ústnej verbálnej komunikácie. Funkcie anketára závisia od špecifik výskumu a typu rozhovoru. V úplnom význame anketár realizuje tieto funkcie:

- Vyberá respondentov;
- Zabezpečuje podmienky pre rozhovor;
- Kladie otázky a v prípade potreby ich spresňuje alebo – na základe špeciálnych inštrukcií – využíva vizuálne pomocné materiály (kartičky);
- Sleduje chovanie respondenta a zaznamenáva si postrehy o ňom;
- V prípade potreby rediguje zápis rozhovoru;
- Vypĺňa výkazy rozhovoru;
- Zabezpečuje dôvernosť získaných informácií;
- Na čas odovzdáva splnené úlohy.

Pravdepodobný výber – je to taký výber, v ktorom každá jednotka všeobecného celku si zachováva rovnakú alebo približne rovnakú pravdepodobnosť byť zaradenou do výberovej vzorky a zároveň takto sformulovaná výberová vzorka musí byť dostatočne početná (reprezentatívna). Pri takomto výbere, základné jednotky všeobecného celku, ktoré boli zaradené do výberovej vzorky sú jednak pravdepodobné a jednak veľmi významovo blízke k významom všeobecného celku. Inak povedané, vo výberovej vzorky by mali byť rovnomerné zastúpené významy, ktoré nás zaujímajú. V teórii výberovej metódy sa vyčleňujú dva odlišné metódy pravdepodobnostného výberu: opakované a neopakované. Odlišujú sa navzájom nie len technikou výberu jednotiek zo všeobecného celku, ale aj úroveňou presnosti výsledkov. Pri opakovanom výbere si vyberané jednotky celku v priebehu celého procesu výberu zachovávajú rovnakú pravdepodobnosť

toho, že budú zaradené do výberovej vzorky. Deje sa to tak, že vybrané jednotky sa opätovne vracajú do všeobecného celku. Pri neopakovanom výbere pravdepodobnosť toho, že jednotka bude zaradená do výberovej vzorky neustále rastie, pretože vybrané jednotky sa už ďalšieho výberu nezúčastňujú.

Kvótny výber – typ nenáhodného (cieleného) výberu, v rámci ktorého výber jednotiek výskumu sa realizuje metódou kvót. Kvóty sa formulujú na základe štatistických údajov o sociálno-demografických a iných charakteristikách všeobecného celku. Takýmto spôsobom výberová vzorka predstavuje mikromodel všeobecného celku, a na základe týchto charakteristik je úplne totožná s všeobecným celkom.

Kvantitatívny výskum - typ sociologického výskumu, ktorý umožňuje vysvetliť sociálne zákonitosti na úrovni opisu empirických vzťahov v obmedzenom priestore a čase. Ku kvantitatívnym výskumom sa vzťahujú: masový dotazníkový prieskum, masové rozhovory (úplné ale aj čiastočné), ktoré umožňujú zozbierať a analyzovať veľký počet údajov. V kvalitatívnych výskumoch základná časť otázok v inštrumentári sa prezentuje v štandardizovanej forme – vo forme zatvorených alebo poloopených otázok.

Porovnávací analýza – skupina metód štatistickej analýzy vzťahov medzi premennými, spojenými z určitým typom porovnávania. Porovnávací analýza umožňuje sociológovi riešiť tieto úlohy:

- Poukázať na blízkosť a významovú previazanosť medzi premennými;
- Hodnotiť úroveň vzájomného vplyvu jednej premennej alebo skupiny premenných na konkrétny význam, pri zafixovaní úrovne všetkých iných premenných;
- Dozvedieť sa o miere spojitosti vysvetľovaného významu a skupiny premenných.

Porovnanie - ide o takú spojitost' premenných, v rámci ktorej jednému významu jednej charakteristiky zodpovedá niekoľko významov inej, pričom tieto sa odchyľujú na jednu alebo druhú stranu od priemeru. Porovnanie zvykne byť pozitívne alebo negatívne. Prvé opisuje situáciu, v rámci ktorej sa pri zväčšení jednej premennej zväčšuje aj iná. Druhé opisuje situáciu, v rámci ktorej sa premenné menia porovne naopak: jedna sa zväčšuje a iná sa znižuje. Porovnanie sa môže merať štatisticky, koeficientom porovnania alebo koeficientom vzťahu, podobných foriem existuje nespočetné množstvo. Väčšina z nich sa sústreďuje na priamy vzťah – zmena jednej premennej je priamo proporčná zmene inej premennej. Pri absencii porovnania sa hovorí, že premenné sú štatisticky nezávislé. Avšak prítomnosť porovnania neznamená aj prítomnosť príčinnej spojitosti medzi sledovanými javmi. Medzi premennými sa niekedy ukazujú falošné spojitosti, preto sú nevyhnutné iné dôkazy, ktoré by potvrdili závery o vplyve jednej zmeny na inú.

Krostabulácia – poskytnutie údajov vo forme dvojrozmerných delených tabuliek, v ktorých význam jednej premennej je prepojený s významom inej premennej. Do jednej skupiny patria zistenia z rovnakými významami premenných, ktoré sa v podobných situáciách nazývajú faktormi. Cieľom krostabulácie premenných je nájsť ich vzájomný vzťah. Takáto analýza môže byť predĺžená pomocou začlenením dopĺňujúcich premenných. Tabuľky, ktoré prezentujú krostabuláciu premenných, sa zvyčajne nazývajú vzájomne spojenými tabuľkami.

Cestovný list/zoznam – ide o úlohu anketára, podľa ktorej má získať rozhovory od určitého počtu ľudí, ktoré získava v obytných domoch v rámci jednej ulice (časti ulice). Štruktúra vytvorenia cestovného listu ako ja výberu respondenta je popísaná v inštrukciách pre anketára.

V cestovnom liste anketára sa uvádza názov ulice, na ktorej sa majú realizovať rozhovory a počet respondentov dotazovaných na uvedenej ulici. Na cestovnom liste je uvedený najväčší počet vybraných domov na ulici, počet bytov ako aj základné princípy výberu respondentov v rámci vybraných rodín. Anketár sa musí najskôr prejsť po vybranej ulici a zistiť celkový počet domov na nej ako aj celkový počet bytov v každom dome. Až potom, používajúc systém výberu pre už získané informácie, anketár začne vyberať konkrétne domy a byty v ktorých bude realizovaný výskum.

Databáza - suma informačných dát, rozdelených podľa pevných pravidiel, ktoré predpokladajú prítomnosť jednotného systému opisu, uchovávaní informácií a manipuláciu s nimi, bez ohľadu na ich používanie. Ide o informačný model konkrétnej oblasti, pričom využívanie databáz sa deje prostredníctvom špeciálnych programov na spracovanie dát.

Spracovanie dát - komplex techník, ktoré sú orientované na zovšeobecnenie sociologického výskumu. Zvyčajne do kategórie spracovania dát zaradujú techniky preverovania a kódovania vyplneného inštrumentára, vrátane nevyplnených údajov; vloženie údajov do počítača; preverovanie a oprava vložených dát; prekódovania a zme-na premenných; preverenie reprezentatívneho výberu a v prípade potreby jej zväznenie; najjednoduchšie techniky štatistickej analýzy údajov – vytvorenie skupín údajov a tabuliek súvzťažností. Programové zabezpečenie spracovania dát, vrátane najpopulárnejšieho medzi sociológmi programu SPSS, umožňuje zachovávať spoločne s výskumnými údajmi aj tlačové výstupy otázok dotazníka a ich odpovedí. Zvyčajne sa to robí pomocou priradenia „značiek“ jednotlivým premenným a ich samostatným značením. Vytvorenie takýchto značiek je tiež súčasťou spracovania dát. Štatistické spracovanie dát predpokladá v prvom rade získanie najdôležitejších kvantitatívnych charakteristík vzorky, rovnomerných rozdelení, a rôznych tabuliek; vypočítanie odchýlky vzorky na základne najdôležitejších ukazovateľov; charakteristiku všeobecnej vzorky; analýza spojitosti medzi premennými, riešenie aplikovaných problémov a testovanie hypotéz výskumu. To si môže vyžadovať použitie zložitých analytických metód – korelačnej, regresívnej, disperznej, faktorovej, klastrovej a pod.

Objekt výskumu – určitá oblasť sociálnej reality, ktoré je zapojená do procesu vedeckého výskumu. Na rozdiel od predmetu výskumu, objekt výskumu na základe svojich empirických vlastností nie je závislý od výskumníka. V rámci jedného objektu výskumu môže byť vybratých nespočetne množstvo predmetov výskumu a podliehajú iba „diktátu“ vedecko-poznávacím a aplikačným cieľom. Výber objektu sociologického výskumu sa uskutočňuje na základe analýzy problémov výskumu. Ako objekt výskumu sa vyberá tá oblasť sociálnej reality, ktorá obsahuje rozpor uzatvorený v problémovej situácii výskumu. Na empirickej úrovni ako objekt výskumu sú reálne, lokalizovateľné v čase a priestore sociálne objekty.

Rozsah výberu - všeobecné číslo jednotiek výskumu, ktoré sú súčasťou výberovej vzorky. Rozsah výberu vymedzujú:

- Úlohy výskumu a formulované pracovné hypotézy;
- Systém jednotnosti všeobecného celku z pohľadu výskumných charakteristík;
- Veľkosťou pravdepodobnej dôveryhodnosti na základe ktorej je možné informáciu získanú z výberovej vzorky použiť na všeobecný celok;
- Nevyhnutnou presnosťou výsledkov, t.j. veľkosťou hraničnej pred-pokladanej chyby reprezentatívnosti.

Jednostupňový výber – výber v ktorom na už prvom stupni výberu spája objekt reprezentácie a jednotka výskumu. Zvyčajne tento spôsob výberu sa používa v tých prípadoch, kedy všeobecný celok nie je príliš početný.

Znak (premenná, charakteristika) - všeobecná vlastnosť pre celok skúmaných objektov (všetky jednotky výskumu), konkrétny prejav ktorej (význam znaku) sa mení od objekt k objektu a môže byť zme-nená, t.j. každému objektu, ktorý sa skúma ako nositeľ uvedenej vlastnosti, môže byť pripísaný konkrétny matematický konštrukt (napríklad číslo). Práve súhrn významov znaku sú najčastejšími matematickými modelmi sociologických dát, ktoré sú výsledkami meraní v sociológii. Príkladmi takýchto znakov môžu byť: pohlavie, vek, vzdelanie, zamestnanie, materiálna situácia respondenta, jeho spokojnosť s tými ale-bo inými stránkami sociálnej činnosti a pod. Pri interpretácii významov toho alebo iného znaku, je nevyhnutné mať na pamäti to, že veľmi často význam znaku je výsledkom určitého videnia výskumných objektov zo strany sociológa, to znamená, že sémantika týchto významov závisí od pochopenia otázky zo strany respondenta (a môže sa líšiť v závislosti od skupiny respondentov) a pod.

Operacionalizácia významov - špecifická vedecká technika vytvárania spojitostí konceptuálneho aparátu výskumu z jeho metodickým inštrumentárom. Spája do jednotného celku problematiku formulácie významov, techniky merania a hľadania sociálnych indikátorov. Operacionalizácia umožňuje vytvoriť to o čom sa majú zberať sociologické dáta. V rámci procesu operacionalizácie významov prebiehajú tieto etapy:

1. Prevedenie vstupných významov na ukazovatele.
2. Prevedenie ukazovateľov na premenné.
3. Prevedenie premenných na indikátory.
4. Vytýčenie metód zberu hľadaných údajov.

Dotazovanie - metóda zberu sociologických informácií, ktorá predpokladá úplnú alebo čiastočnú komunikáciu výskumníka s respondentom, v rámci ktorej respondent zodpovedá otázky. Ich obsah je faktickým zoznamom úloh, ktoré je nevyhnutné vyriešiť v procese dotazovania. V procese realizácie dotazovania sa predpokladá štatistické spracovanie získaných informácií a ich interpretácia.

Dotazovanie expertov - metóda zberu sociologických informácií spôsobom dotazovania expertov. Dotazovanie expertov sa využíva pri stanovení problémových okruhov, cieľov, objektov, techník a metód zberu prvotných informácií, kritérií výskumu, vytvorenia podmienok dôveryhodnosti sociologických informácií, na operacionalizáciu jed-notlivých kategórií a pod. Zvýšenie objektívnosti výsledkov ocenení expertov sa dosahuje prostredníctvom celého radu logických a štatistických techník výberu odborníkov, štrukturovaním ich dotazovania, spracovaním výsledkov expertíz. Na prípravu techniky dotazovania expertov sa zvyčajne formuje skupina odborníkov. Medzi ich úlohy patri:

- a) Definovanie problémov, stanovenie cieľov a úloh dotazovania, ich smerovanie a základnú etapizáciu;
- b) Rozpracovanie techniky dotazovania;
- c) Výber expertov, preverenie ich kompetentnosti a formulovanie skupín expertov;
- d) Realizácia dotazovania a zjednotenie hodnotení;
- e) Formalizácia získaných informácií, ich spracovanie, analýza a interpretácia.

Základ výberu - nespočetné množstvo všetkých jednotiek základnej vzorky, ktoré sa hodia na ďalší výber jednotiek výskumu alebo objektov reprezentácie. Termín základ výberu má užší význam ako termín všeobecný celok, pretože nie všetky jednotky všeobecného celku môžu byť zaujímavé pre výskumníka (napríklad osoby psychicky choré, alebo ľudia bez trvalého pobytu – bezdomovci a pod.) alebo môžu byť prakticky nedostupnými pre výskum (napríklad vojaci základnej vojen-skej služby, osoby, ktoré sa nachádzajú vo výkone väzba a pod.). Základ výberu by mal byť nie len teoreticky vymedzený, ale aj opísateľný prostredníctvom konkrétnych ukazovateľov a znakov. Ideálny je taký variant, kedy existujú štatistické ukazovatele, ktoré popisujú vstupné celok prostredníctvom ukazovateľov alebo charakteristík, ktoré sú zaujímavé pre výskumníka.

Panelový výskum - výskumná technika známa tiež ako longitúdny výskum; základom tohto výskumu je využívanie tej istej výberovej vzorky v rôznych časových intervaloch. Využitie panelov (tých istých skupín respondentov) je efektívne pri výskume tendencií a následkov akýchkoľvek zmien. Problémom môže byť v tomto

prípade počiatočná etapa formovania vzorky, pretože je dosť ťažké nájsť ľudí, ochotných zúčastňovať sa dlhotrvajúceho výskumu. Hlavný problém spočíva v tom, že je nevyhnutné udržiavať výberovú vzorku v rámci požiadaviek výskumu. A práve to je častým problémom. Respondenti, ktorí sú súčasťou panelu, môžu stratiť vlastnosti reprezentatívnosti vo vzťahu k skúmanému obyvateľstvu už len z jedného dôvodu že boli účastníkmi výskumu; a tiež preto že v dlhodobom horizonte nemusia zotrvať vo výberovej vzorke – napríklad presťahovaním sa, úmrtím alebo stratou záujmu o výskum.

Prvotné údaje - nespracované údaje, ktoré boli získané v procese realizácie sociologického výskumu. Prvotné údaje môžu byť skupinou informačných dát, ktoré sú štruktúrované podľa určitých pravidiel. To predpokladá prítomnosť unifikovaného systému opisu, uchovávaní informácií ako aj manipulácie s nimi bez ohľadu na programy ich spracovávaní. Informačný model predmetnej oblasti, t.j. využitie prvotných údajov sa deje pomocou programov na spracovanie údajov.

Pilotný výskum - jedna z etáp sociologického výskumu, ktorá nasleduje po etape spracovanie metódy zberu dát a je pred terénnym výskumom prostredníctvom spracovanej metodiky na získanie prvotných sociologických informácií. Cieľom pilotného výskumu je získať informácie o vhodnosti metódy zberu pre potreby dosiahnutia stanovených cieľov a úloh výskumu, ako aj špecifikám výskumníckych situácií. Pilotné výskumy sa zvyčajne realizujú na nevelkých vzorkách, ktoré umožňujú de-finovať najpravdepodobnejšie zdroje možných systémových chýb.

Filtrujúca otázka – používa sa v tých prípadoch, kedy hľadaná informácia sa dá získať nie z celej štruktúry dotazovaných, ale len od jej určitej časti. Zvyčajne sa rozhovor anketára z respondentov začína práve od tejto otázky. Sú však možné aj situácie, kedy sa filtrujúca otázka objavuje až v priebehu dotazovania, kedy anketár získa potrebu polozenia otázok len tým respondentom, ktorí podľa jeho názoru sú kompetentní na pokračovanie rozhovoru.

Otvorená otázka - typ formulácie otázky, pri ktorej logická štruktúra otázky zahŕňa len ponúkanú alebo predpokladanú otázku (predmet výskumu) ale nazhŕňa špeciálne vypracovanú odpoveď. Oblasť očakávaných alebo možných odpovedí môže byť opísaná významovým obsahom kľúčových slov ponúkaných častí otázky. Podmienenosť odpovede na otázku závisí len od zaznamenania predpokladanej otázky a presnosti jej smerovania k adresátovi (vrátane informovanosti respondenta, jeho schopnosti, ochoty odpovedať a pod.), od toho ako ostro ju respondent zhodnotí alebo od iných sociálno-psychologických charakteristík. Respondent samostatne formuluje odpoveď na otázku, to znamená, že vplyv výskumníka na proces formulácie odpovede v tomto prípade je značne menší ako v prípade zatvorenej otázky.

Zatvorená otázka - spôsob formulácie otázky, ktorý zahŕňa možné varianty odpovedí, v rámci ktorých sa respondentovi ponúka na výber (podľa daných kritérií) jedna alebo viacero odpovedí. Logická štruktúra zatvorenej otázky zhrňa ponukovú časť, ktorá obsahuje samotný predmet (predikant) otázky, a časť, ktorá obsahuje očakávané alebo možné od-povede. V súčasných dotazníkoch zatvorené otázky prevažujú primárne z ekonomicko-organizačných dôvodov. Zatvorené otázky sú vhodnejšie pri zbere dát, pretože zvyšujú vyplnenosť dotazníkov, znižujú počet nezodpovedaných otázok; umožňujú kódovanie odpovedí respondentov pre počítačové spracovanie; štandardizujú odpovede respondentov čo umožňuje získanie rozdelenia odpovedí do vopred stanoveného počtu pozícií.

Terénny výskum - spoznanie objektu výskumu v prirodzených „poľných“ podmienkach, v sociálnom kontexte jeho každodennosti. Terénny výskum je etapou sociologického výskumu, v rámci ktorej sa realizuje zber prvotných sociologických informácií. Na rozdiel od experimentálneho výskumu, kedy sa chovanie ľudí skúma v umelo vytvorených situáciách a kedy sa uskutočňuje určitá kontrola nad týmito podmienkami, pri terénnom výskume sociálny objekt sa skúma v prirodzenom prostredí a vplyv výskumníka na sledovanú situáciu sa eliminuje na minimum. V procese terénneho výskumu vznikajú problémy, ktoré sú spojené s analýzou príčinných vzťahov. Preto terénny výskum umožňuje využívanie rôznorodých foriem metód zberu prvotných údajov a zároveň si vyžaduje zapojenie do výskumu vysokokvalifikovaných osôb.

Porovnávajúce výskumy - systematická analýza údajov o variácii charakteristík sociálnych objektov, ktoré sa porovnávajú v kontexte vplyvov rôznych premenných:

- a) Politického charakteru: medzinárodné porovnávajúce výskumy;
- b) Sociálno-demografického charakteru: medzinárodné, medziregionálne a iné porovnávajúce výskumy;
- c) Kultúrneho charakteru: medzi kultúrne porovnávajúce výskumy.

Okrem relevantnosti teoreticko-metodologických schém výskumov, ktoré obsahujú konceptuálne odôvodnenie porovnateľnosti sociálnych objektov rôznej úrovne, od sociálneho makrosystému až po zúčastnených jednotlivcov, ekvivalentnosti a jednoznačnosti termínov a ukazovateľov, v porovnávajúcich výskumoch musia byť vyriešené množstvo metodologických otázok. Napríklad: jednoznačnosť metodologického zabezpečenia porovnávajúcich výskumov; blízka reprezentatívnosť údajov získaných výskumom, ktoré sa porovnávajú; ekvivalentnosť sémantiky dotazníkov pretože môže dôjsť k rozdielnosti indikátorov ktoré môžu byť spôsobené odlišným sociálnym kontextom apod.

Chyby výberu - vyvolané rôznymi príčinami odchýlky znakov výberových hodnotení od rovnakých znakov vo všeobecnom celku. Na základe charakteristiky vplyvu na výberové hodnotenie sledovaných znakov sa chyby vzorky delia na náhodné a nenáhodné (cielené).

Chyby výberu - vyvolané rôznymi príčinami odchýlky znakov výberových hodnôt od rovnakých znakov vo všeobecnom celku. Na základe charakteristiky vplyvu na výberové hodnotenie sledovaných znakov sa chyby vzorky delia na náhodné a nenáhodné (cielené).

Aplikovaná sociológia - skupina teoretických modelov, metodologických princípov, metód a techník výskumu a tiež sociologických technológií, konkrétnych programov a odporúčaní, orientovaných na praktické využitie a dosiahnutie reálneho sociologického efektu. Často je aplikovaná sociológia tiež nazývaná problémovo orientovaná alebo orientovaná na klienta, zatiaľ čo akademickú sociológiu nazývajú fundamentálnou, základnou, čistou, orientovanou na poznanie sociálnych zákonov a zákonitostí. Aplikovaná sociológia je sociologická práca urobená pre niekoho. Zvyčajne je to klient alebo objednávateľ: vládne inštitúcie, štátne úrady, súkromné firmy a pod. Aplikovaná sociológia sa odlišuje od akademickej nie len obsahom ale aj charakterom vedeckej činnosti. Hlavná je v tomto prípade orientácia na praktické využitie a nie na zvýšenie poznania či vedecký prínos pre fundamentálne objavy.

Program sociologického výskumu – výklad teoreticko-metodologických podmienok všeobecnej koncepcie výskumu vo vzťahu k základným cieľom práce, ktoré sa realizujú v rámci pracovných výskumných hypotéz a v ktorých sa využívajú pravidla techník a tiež logické postupnosti operácií na overenie hypotéz. Vypracovanie programu výskumu sa začína formuláciou problémovej situácie ako určitého rozporu medzi uvedomením si vedecko-poznávejúcej alebo praktickej potreby a vymedzením spôsobov jej uspokojenia. Podobne aj základný cieľ výskumu sa vymedzuje ako teoreticko-aplikačný alebo primárne aplikačný. V kontexte formulácie konkrétnejších úloh sa spresňuje objekt a predmet výskumu. Významné miesto v programe výskumu má prehľad základných pojmov v rámci ktorých sa opisuje sociálny problém a uskutočňuje sa jeho interpretácia. Znamená to, že dochádza k prekladu sémantických významov do jazyka faktov a sociálnych ukazovateľov podliehajúcich empirickému sledovaniu. V programe výskumu sa určujú metódy a techniky registrácie podstatných vlastností a javov, ktoré sú nevyhnutné na formulovanie očakávaných faktov (inštrumentárny výskum).

Oprava vzorky – technika smerujúca k nastaveniu štruktúry realizovanej v procese výskumu výberovej vzorky do súladu so štruktúrou všeobecného celku na základe jednej alebo niekoľkých kontrolovaných znakov. Kontrolované znaky môžu byť iba tie znaky, ktoré sú blízko porovnateľné s predmetom výskumu.

Reprezentatívnosť – vlastnosť výberovej vzorky prezentovať charakteristiky všeobecného celku. Inými slovami, to, že vzorka je reprezentatívna znamená, že v určitou mierou chybovosti rozdelenie znakov, ktoré sa sledujú vo výberovej vzorke, môžeme stotožniť z ich skutočným rozdelením vo všeobecnom celku. V jazyku štatistiky to znamená, že vo výberovej vzorke nájdeme charakteristiky všeobecného celku.

Respondent – účastník sociologického výskumu (dotazovania alebo sledovania), ktorý sa prezentuje ako zdroj prvotných informácií o sledovaných procesoch alebo javoch. Respondent má súbor vlastností, z ktorých každá môže mať vplyv na kvalitu zbieraných informácií a preto by tieto mali byť brané do úvahy pri spracovaní programu sociologického výskumu. V prvom rade:

- Kompetentnosť;

- Záujem zúčastniť sa na dotazovaní a odpovedaní na položené otázky.

Toto môže mať významný vplyv na kvalitu zbieraných informácií a následne aj na výsledky výskumu. Preto v inštrumentári sa často využívajú otázky, ktoré umožňujú zhodnotiť ústretovosť respondenta a jeho ochotu poskytovať odpovede.

Úroveň dostupnosti respondentov – vzájomná spojitosť medzi počtom respondentov dosiahnutých v rámci výskumu a celkovým plánovaným počtom respondentov. Miera dostupnosti závisí od mnohých príčin:

- Od počtu návštev anketára u respondenta – čím viacej návštev u respondenta anketár uskutoční, tým sa viac zvyšuje dostupnosť

- Od času návštevy: ak anketár navštevuje respondenta v ranných hodinách alebo cez deň ma menšie šance zastihnúť respondenta doma pretože môže byť v tom čase v práci;

- Od možnosti slobodne vstúpiť do obydliá: v súčasnosti hlavne v mestskom prostredí v mnohých budovách sú inštalované kódo-vané zámky alebo vo vchodoch strážia vrátnici, čo ma výrazne obmedzuje anketárov slobodne navštevovať respondentov a pod.

Pracovná hypotéza – možnosť, ktorá je definovaná ako jedná z možností vysvetlenia sociálnych javov, ktorá však vyžaduje verifikáciu a teoretické zdôvodnenie aby sa stala vedeckou pravdou. Pracovná hypotéza definuje plánovanie vedeckého bádania, v prvom rade získanie empirickej informácie, spoznanie ktorej potvrdí alebo vyvráti teoretické možnosti.

Systematické chyby výberu – chyby ktoré vznikli v procese realizácie výskumného plánu, podstata a charakter ktorých je známy a výsledky výskumu môžu byť spresnené cestou vloženia opráv. Systematické chyby sú následkom akcií (v rovnakých podmienkach) konkrétnej príčiny alebo veľkého počtu príčin, ktoré deformujú získané informácie v určitom smere, pričom tieto príčiny sú skúmateľné.

Sociálne blaho – je to integračné, emočne, človekom podfarbené hodnotenie sociálnej činnosti ako aj svojho miesta a úlohy v ňom, pri započítaní aktuálnej životnej situácie a tiež personálnej a občianskej perspektívy. Sociálne blaho je ukazovateľom postoja ľudí k sformovanej spoločenskej situácie, jej sociálno-adaptívnych zdrojov a schopnosti podpory určitého smerovania rozvoja sociálno-ekonomických a politických procesov alebo oponovane tomuto smerovaniu, ak je v protiklade k ich záujmom a vedie k postupnému zhoršovaniu základných ukazovateľov sociálneho blaha. Sociálne blaho – to je integrálny ukazovateľ, v ktorom sú zahrnuté základné sféry sociálnej životaschopnosti človeka.

Sociologický výskum – jeden zo spôsobov získavania informácií sociologickými metódami a technikami, podstata ktorého spočíva vo vedomej koncentrácii snáh výskumného tímu smerom k vyriešeniu obmedzeného počtu vopred presne definovaných úloh a problémov.

So-ciologický výskum je jednoznačne orientovaný na riešenie konkrétnych úloh metodologického alebo metodického charakteru, čo v konečnom dôsledku vedie k rozšíreniu sfér sociologického poznania: teoretické, empirické a metodologické; fundamentálne a aplikačné; longitúdne, panelové a opakované a pod.

Sociologické zisťovanie – technika zberu sociologických informácií, ktorá predpokladá realizáciu výskumu medzi obyvateľstvom, zistenie verejnej mienky, rýchle zisťovanie a pod. Podobné techniky sa využívajú na čisto praktické ciele a orientujú sa na hľadanie faktorov, ktoré vplyvajú na reálne chovanie sa a motiváciu dotazovaných, zistenie ich hodnotových orientácií a aktivít v reálnych sociálnych podmienkach. Podobné zisťovania si nekladú za cieľ riešenie ani metodologických ani metodických problémov.

Spontánný výber – je jedným z typov nenáhodného (cieleného) výberu. Pri konštrukcii výberovej vzorky pomocou metódy spontánneho výberu, výskumník ma možnosť zabezpečiť zodpovednosť výberovej vzorky a všeobecného celku na základe určitého počtu znakov, ktoré tesne korelujú z predmetom výskumu. Hlavnými faktormi, ktoré vymedzujú podstatu spontánneho výberu, je schopnosť výskumníka pracovať s najdostupnejšími pre neho jednotkami výberu (faktor dostupnosti) a jeho snaha garantovať, v podmienkach obmedzených zdrojov, orientovanie sa na tie jednotky výberu, ktoré majú hľadané charakteristiky (faktor cielenosti). Prvý faktor znamená, že výskumník je pripravený súhlasiť s tým, že rozhodnutie akceptovať zaradenie do výberovej vzorky patrí potenciálnemu respondentovi. Naopak druhý faktor predpokladá, že toto rozhodnutie je na výskumníkovi. Existujú niekoľko typov spontánneho výberu.

1. Tzv. výber toho koho prvého stretne. Anketár realizuje výskum s tými respondentmi, ktorých stretol akože náhodne na ulici alebo na iných verejných miestach kde je veľa ľudí. Pri realizácii takéhoto výskumu veľmi veľkú úlohu zohráva čas a miesto jeho realizácie. Dôvodom je skutočnosť, že na rôznych miestach a v rôznom čase sa anketár stretáva s respondentmi z rôznych kategórií.

2. Výber sebe podobného. Výskumník si vyberá na výskum alebo sledovanie respondentov zo svojho okolia. Pri tomto výbere bude výberová vzorka v porovnaní so všeobecným celkom podobná v jednom alebo v niekoľkých znakoch.
3. Tlačové a poštové zisťovania – ide o zisťovania, ktoré sa realizujú pomocou dotazníkov publikovaných v tlači alebo rozoslaných poštou konkrétnym osobám. Súčasťou týchto dotazníkov je prosba o ich samostatné vyplnenie a jej spätné zaslanie výskumníkom. Pri týchto výskumoch rozhodnutie o zaradení do výberu je úplne na strane respondenta, čo zásadne mení spôsob interpretácie údajov. Dôvodom je skutočnosť, že v takýchto výskumoch sa zúčastňuje sociálne najaktívnejšia skupina ľudí.
4. Výber respondentov metódou snehovej gule sa využíva vtedy keď anketári veľmi ťažko hľadajú vhodných respondentov. Môžu to byť respondenti zriedkavých profesií alebo kvalifikovaní experti. V tomto prípade musí anketár nájsť jedného respondenta s potrebnými charakteristikami, realizovať s ním rozhovor a na záver sa informovať či nepozná (respondent) nejaký spôsob ako by našiel (anketár) ďalšiu osobu (alebo niekoľko osôb) s podobnými charakteristikami. Zvyčajne je táto taktika úspešná v prípade dotazovania expertov.

Úroveň výberu – jedna z častí techniky procesu formovania mnohoúrovňového výberu, ktorý popisuje etapu v ktorej sa realizuje buď výber objektov reprezentácie alebo jednotiek výskumu. Na prvých stupňoch mnohoúrovňového výberu sa vyberajú rôzne objekty reprezentácie, ktoré sú vzájomne prepojené na princípe matricižky. Napríklad: republika – oblasť (kraj) – rajón (okres) – mikrorajón (štvrť) – kvartál (časť štvrte/blok) – dom – byt – rodina. Na po-slednej úrovni výberu sa vyberajú konkrétne jednotky výberu (respondenti, skupiny ľudí a pod.). Keď sa už v prvej úrovni vyberajú konkrétne jednotky výberu, výber je jednostupňový. Viacúrovňový výber je postavený na výbere prirodzených jednotiek (geografic-ké regióny, politicko-administratívne jednotky, podniky, inštitúcie, školy a pod.) a využíva vyššiu efektívnosť ako jednostupňový výber. Okrem toho pri tomto spôsobe realizácie výberového výskumu môže byť využité aj zjednodušenie tým, že sa zmenšia hranice výskumu alebo aj inými zjednodušeniami. Viacúrovňový výber okrem výhod má aj nevýhody. Napríklad chyby, ktoré sa dopustili v proce-se organizovania nasledujúcich úrovní už sa nedajú nijako napraviť.

Ak napríklad, už prvá úroveň zahŕňa nedostatočný počet a k tomu ešte aj nekonzistentných (v kontexte cieľov výskumu) jednotiek, tak výsledkom toho môžu byť výrazne deformácie na konci výskumu. Počas formovania viacúrovňového výberu je nevyhnutné sa v prvom rade presvedčiť, či nevznikli chyby posunu, ktoré sú najčastejšími chybami v rámci sociologických výskumov. Je tiež nevyhnutné poznamenať, že v prípade viacúrovňového výberu je takmer nemožné presne zistiť chyby reprezentatívnosti. Pri jeho použití sa veľmi komplikuje teoretický výpočet chybovosti reprezentatívnosti a okrem toho v porovnaní s jednostupňovým výberom výrazne rastie miera chybovosti, pretože chyby sa objavujú na každej úrovni výberu.

Technická správa – dokument, ktorý je spracovaný vedúcim terénneho výskumu a ktorý zahŕňa všeobecnú špecifikáciu terénnych prác:

- Hodnotenie reprezentatívnosti údajov na úrovni každého z regiónov;
- Metodiku zberu konkrétnej sociologickej informácie;
- Typ výberu a tiež typologizáciu základných makroregiónov;
- Výsledky kontroly práce anketárov;
- Výsledky získania a spracovania údajov;
- Príčiny odmietnutí alebo nezastihnuteľnosti (ich počet).

Typologizácia - metóda sociologického výskumu, v základe ktorej sa nachádza zistenie podobností a odlišností určitej množiny sociologických objektov, hľadanie vhodných spôsobov ich identifikácie, pevnosť previazaní určitých vlastností sociálnych javov v systéme zmien, ich zoskupovanie pomocou zovšeobecňujúceho ideálneho modelu. Výsledkom typologizácie je vyčlenenie určitých typov sociálnych javov.

Faktorová analýza - skupina metód výskumu štruktúry a zníženie objemu priestorových premenných. Model faktorovej analýzy predpokladá, že význam akejkoľvek meranej premennej je závislý od nevelkého počtu latentných (skrytých) faktorov. Hlavným cieľom faktorovej analýzy je definovanie latentných faktorov na základe reálnych meraní, a zníženie objemu vďaka zmene výstupných premenných prostredníctvom konkrétnych ukazovateľov. Vo väčšine prípadov sa predpokladá, že faktory sú štatisticky nezávislé, t.j. nekorelujú navzájom. Cely proces faktorovej analýzy sa dá opísať prostredníctvom týchto etáp. Prvá etapa sa sústreďuje na získanie matrice korelácií, v ktorej každá zmena v rámci údajov je prepojená s ostatnými údajmi. Ďalším krokom je selekcia faktorov s cieľom určenia ich minimálneho počtu nevyhnutného na vysvetlenie sledovaných korelácií v rámci konkrétnych zmien. Ak je ich počet podobný ako počet vstupných premenných, tak význam faktorovej analýzy je malý. Cieľom tretieho (fakultatívneho) kroku je otočenie, ktoré je založené na definovaní veľmi jednoduchých faktorov, ktoré sa aj jednoducho interpretujú. Ak získaný model uspokojuje výskumníka, tak v štvrtej etape sa vypočítavajú významy koeficientov pre každý z faktorov konkrétneho prípadu v rámci jednotlivých údajov. Faktorové významy je možné využiť v ďalších výskumoch.

Fokusový (skupinový) rozhovor - sociologický rozhovor, založený na využití reálnej skupinovej dynamiky v rámci umelo vytvorenej skupiny, pri ktorom sa sledujú špecifiká a oblasti predstáv určitej sociálnej skupiny alebo objektov výskumu. Metóda fokusových rozhovorov je úspešne využívaná pri zisťovaní príčin sociálneho napätia v spoločnosti, ale tiež na formovanie sociálnych prognóz (diagnostika sociálnych problémov a modelovanie vývoja sociálnych procesov). Tiež sa využíva pri metodologickom zabezpečení sociologických výskumov (overovanie hypotéz, pilotáž inštrumentára). Optimálny počet účastníkov fókusovej skupiny je 7-10 osôb.

Ako ukazuje prax, pri menšom počte osôb sa výskum mení na individuálne rozhovory. Základnou podmienkou pri vytváraní fókusových skupín je ich homogénosť podľa určitých kritérií, pričom tieto kritéria vychádzajú z cieľov výskumu. Každá fókusová skupina trvá v priemere 1,5 – 3 hodiny v závislosti od podmienok. Dlhšie trvanie nie je vhodné z dôvodu únavy účastníkov. Je samozrejmosťou, že pri realizácii fókusových skupín sa zaznamenáva na audio alebo/aj video celý priebeh stretnutia. Výber a technika záznamu záleží od konkrétnej situácie. Získaný materiál môže slúžiť na niekoľko cieľov: jeho využite na ďalšie spracovanie a napísanie písomnej správy; na to aby bolo možné odovzdať objednávateľov najzaujímavejšie časti fókusovej skupiny; a v konečnom dôsledku tento materiál umožní vedúcemu skupiny aby sám seba mohol sledovať pri realizácii rozhovorov a korigovať tak svoju prácu v budúcnosti.

Cieľová skupina sociologického výskumu - skupina ľudí ktorí sú objektom sociologického výskumu, a ktorá akumuluje také vlastnosti a charakteristiky, ktoré sú pre výskumníka najzaujímavejšie. Cieľovou skupinou môže byť skupina ľudí ktorú spája sociálna, veková, profesná, zájmová alebo iná charakteristika.

Hodnoty – výber štandardov a kritérií ktoré človek dodržiava v živote. Hodnoty – sú to predstavy človeka o tom aký význam majú pre neho rôzne javy, predmety, o hlavných cieľoch života, práce ako aj o spôsoboch akými by mali byť dosiahnuté. Hodnoty – presvedčenia o cieľoch, ktoré je nevyhnutné dosiahnuť, predstavy jednotlivcov alebo skupiny ľudí o tom čo je vhodné, čo je prípustné, dobré alebo zlé. Odlišnosti v hodnotách sú kľúčom na porozumenie kultúr. Na individuálne hodnoty majú silný vplyv špecifika konkrétnej kultúry – význam javov, predmetov a procesov ako príkladov, akceptovaných v konkrétnom prostredí, pomocou ktorých vzťahujú svoje aktivity k sociálnemu celku. Systém sociálnych hodnôt je všeobecne prijatý systém príkladov v konkrétnej spoločnosti, pomocou ktorých jednotlivci vzájomne fungujú jeden z druhým a pomocou ktorých sa systematizuje ich sociálna skúsenosť. Vytvára u jednotlivcov alebo skupín náchylnosť k určitému chovaniu ako aj vytvára základňu na jeho hodnotenie.

Hodnotové orientácie - sociálne hodnoty, ktoré sa individuálne rozdeľujú, a prezentujú sa ako životné ciele a hlavné spôsoby ich dosiahnutia; z tohto dôvodu získavajú funkciu najdôležitejších regulátorov sociálneho správania sa jednotlivca. V sociológii sa kladie dôraz na zistenie závislosti hodnotových orientácií jednotlivca na sociálno-ekonomických a sociokultúrnych podmienkach v spoločnosti ako aj na objektívnych podmienkach konkrétnej aktivity jednotlivca. Taktiež sa podčiarkuje špecifickosť hodnotových orientácií vo forme sociálnych konštrukcií vyššej úrovne, ktoré majú vzťah z celkovým spôsobom života jednotlivca a ktoré tiež závisia od sociálnych konštrukcií spojených s jednotlivými sociálnymi

objektmi a situáciami, ktoré regulujú konkrétne aktivity jednotlivca. Ak vnímame zobrazenie základných sociálnych záujmov jednotlivca vo forme hodnotových orientácií, tieto predstavujú subjektívnu spoločenskú pozíciu jednotlivca, ich svetonázor a morálne princípy.

Očistenie databázy - procedúra spojená s korekciou údajov, získaných v rámci výskumu a následného ich prenesenia na dátové nosiče. Nie je tajomstvom, že v procese vyplňovania dotazníka, a tiež počas prenosu týchto informácií na dátové nosiče, anketári a operátori často robia elementárne chyby, ktoré však môžu mať významný vplyv na kvalitu získaných informácií. Z tohto dôvodu sa v procese čistenia databázy, odstraňujú hrubé chyby, ktoré nastali v procese zbierania a spracovávania získaných údajov. Preverovanie a čistenie vložených údajov sa deje prostredníctvom vyhľadávania a opravovania chýb, ktoré neboli zistené pri prepise dát na dátový nosič. V tejto fáze sa hlavný dôraz kladie na opravu logických chýb. Ak sa kvalita vkladania dát nekontrolovala automaticky, je nevyhnutné preveriť vložené údaje aj v kontexte toho či boli uvedené v akceptovateľnej forme a význame.

Hodnotová škála - algoritmus pomocou ktorého sa realizuje škálovanie v tých prípadoch, kedy je toto zobrazením skúmaných objektov v číselnej matematickej forme. Pomocou škály sa každému objektu pri-radzuje konkrétne číslo, ktoré sa nazýva škálovým významom objektu. V sociológii sa využívajú rôzne škály v závislosti od zložitosti alebo v závislosti od charakteru spôsobu získavania škálových významov.

Škálami môžu byť: proces získavania odpovedí od respondenta na dotazníkovú otázku, spôsob získavania významov určitého indexu, rôzno-rodé testy a pod. V sociológii sa využívajú tieto typy škál: nominálne, poradové, intervalové, škály vzťahov. Úzka trieda možných zmien podmieňuje vysokú úroveň meraní, výsledkom ktorých získame možnosť využitia vyššieho počtu matematických metód potrebných na získanie dôležitých záverov.

Denník anketára – dokument, ktorý vyplňuje každý anketár v rámci výskumu a v ktorom sú uvedené základné momenty spojené s realizáciou výskumu:

- Adresu respondenta na ktorej sa výskum realizoval a jeho kontaktný telefón (ak je to možné), aby bolo možná následná telefonická kontrola;
- Počet členov rodiny, ktorí bývajú na uvedenej adrese z uvedením ich pohlavia a veku;
- Čas návštevy a dĺžka výskumu;
- Všeobecné hodnotenie postoja respondenta k uvedenému výskumu;
- Príčiny odmietnutia rozhovoru zo strany respondenta;
- Počet a čas opakovaných návštev anketára na uvedenej adrese (v prípade že počas prvej návštevy respondenti neboli prítomní) a pod.

Kvalitatívny výskum - typ sociologického výskumu, ktorý umožňuje skúmať hĺbkové procesy v rámci skúmaného objektu. Tento typ výskumu umožňuje popísať príčinnno-dôsledkové vzťahy ktoré spôsobujú zmeny objektu. Medzi kvalitatívne výskumy patria: hĺbkové rozhovory, expertné rozhovory, metódy fókusových skupín, metóda pozorovania a pod. (t.j. všetky typy štandardizovaných metód zbierania sociologických informácií). Kvalita takto získaných informácií primárne závisí od schopnosti a profesionality anketárov, moderátorov a pozorovateľov. Kvalitatívne výskumy sa dost' často využívajú pri počiatočných štádiách výskumu, keď je nevyhnutné zhodnotiť správnosť definovaných hypotéz, tvorbu úloh výskumu ako aj zhodnotiť samotné smerovanie výskumu.

Підписано до друку 20.04.2017 р. Гарнітура Candara.
Ум.друк.арк. 5,1. Формат 60x84/16. Тираж 300 прим.

Оригінал-макет виготовлено та віддруковано:
ФОП Павлина Т. І. (м.Ужгород)